gemeente Twenterand

Jaarstukken 2018

28 mei 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

2. Jaarverslag

2.	Programmaverantwoording	5
2.1	Programma Veilig Leefklimaat	6
2.2	Programma Aantrekkelijke gemeente	24
2.3	Programma Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid	39
2.4	Programma Klantgerichte organisatie en bestuur	63
2.5	Beleidsindicatoren	76

3. Algemene dekkingsmiddelen 2018 78

4. Paragrafen

4.1	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	81
4.2	Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	85
4.3	Paragraaf Financiering	88
4.4	Paragraaf Bedrijfsvoering	90
4.5	Paragraaf Verbonden partijen	92
4.6	Paragraaf Grondbeleid	99
4.7	Paragraaf Lokale heffingen	101

5 . Jaarrekening

5.	Jaarrekening 2018	102
5.1	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar	103
5.1A	Balans 2018	104
5.2	Toelichting op de balans	105
5.3	SiSa - verantwoording 2018	117
5.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	119
5.5	Wet normering topinkomens	122
5.6	Analyse begrotingsafwijkingen	123
5.7	Overzicht incidentele baten en lasten	124
5.8	Staat van reserves en voorzieningen	125
5.9	Inzicht gebruik onvoorzien 2018	137
5.10	Overzicht taakvelden	138

Bijlage(n)

A.	Begrotingsrechtmatigheid	140
B.	Staat van restant kredieten	141
C.	Jaarverslag informatie- en archiefbeheer	144
D.	Lijst met verklaring (eventueel gebruikte) afkortingen	147

1. Inleiding

De jaarstukken maken onderdeel uit van de begrotingscyclus. Na vaststelling van de Programmabegroting 2018 is de raad geïnformeerd over de ontwikkeling van de beleidsrealisatie en de budgetten via de Berap 2018. Met deze programmaverantwoording, jaarrekening, het rapport rechtmatigheid 2018 en de actualisatie exploitatieopzetten wordt de begrotingscyclus voor het jaar 2018 afgesloten. In de paragrafen wordt gerapporteerd aan de hand van de uitgangspunten zoals opgenomen in de begroting 2018.

A. Algemeen

In het jaarverslag wordt met behulp van de doelenbomen verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2018. Binnen de programma's wordt per doelenboom toegelicht in hoeverre de gestelde (sub)doelen bereikt zijn en wat daarvoor is gedaan. Met een overzicht van baten en lasten is aan het einde van de programma's inzichtelijk gemaakt wat het heeft gekost. Dit overeenkomstig de vragen die voortvloeien uit de BBV. De rapporten Actualisatie exploitatieopzetten en Rechtmatigheid 2018 worden afzonderlijk aangeboden.

B. Financiële situatie

In 2018 heeft de gemeente een eenmalige uitkering ontvangen uit de knelpuntenpot Sociaal Domein van € 3.335.500. Zonder deze meevaller en rekening houdend met de voorgestelde reserveringen voor een extra bijdrage aan het Kulturhus de Klaampe en de uitgaven voor het innovatiefonds in 2019, zou het resultaat over 2018 € 13.494 nadelig bedragen. Het positieve resultaat over 2018 van € 3.456.006 laat dus een vertekend beeld zien.

Voorgesteld wordt om vanuit het positieve saldo € 2.522.006 te storten in reserve Sociaal Domein, de meeropbrengst verkoop Marijkestraat van € 70.000 te reserveren voor een extra bijdrage aan het Kulturhus de Klaampe en de onderschrijding van € 64.000 op het budget innovatiefonds te reserveren voor het de uitgaven voor het Innovatiefonds in 2019. Verder wordt voorgesteld om van het resultaat over 2018 € 800.000 te storten in een nieuw te vormen reserve Coalitieakkoord en de overschrijding van het maximale saldo van de Algemene Risico Reserve (€ 564.615) over te hevelen naar deze reserve Coalitieakkoord. Ten slotte wordt voorgesteld het restant van de reserve Bestuursakkoord van € 116.700 over te hevelen naar de reserve Coalitieakkoord.

Een nadere analyse van de begrotingsafwijkingen en een uitgebreide verschillenverklaring is opgenomen bij de diverse programma's in Hoofdstuk 2 Programmaverantwoording van deze jaarstukken en in hoofdstuk 5.6 Analyse begrotingsafwijkingen.

C. Resultaten

Het vormgeven van de veranderende rol van de gemeente en het beheersen van de kosten op termijn vormde de rode draad in de Programmabegroting 2018. Binnen de programma's is het vormgeven van die veranderende rol op vele terreinen in gang gezet. Op programmaniveau gaat het om: een sterke focus op de transformatie van het sociale domein. Binnen het ruimtelijk domein de invoering van de Omgevingswet en duurzaamheid. De regisserende en faciliterende rol van de gemeente binnen de netwerken op het terrein van economie en vrijetijdsbesteding. De opgaven voor de organisatie zijn het op niveau brengen en houden van informatiebeveiliging en privacy, dienstverlening en digitalisering, en het door ontwikkelen van de 'kernorganisatie'.

<u>Programma Veilig leefklimaat</u>
De inzet voor een duurzame, leefbare en veilige omgeving heeft binnen het programma Veilig Leefklimaat geleid tot resultaat. In samenwerking met politie, brandweer en ondernemersverenigingen is opnieuw het keurmerk Veilig ondernemen bedrijventerreinen (KVO-B) behaald voor alle Twenterandse bedrijventerreinen. Een succesvolle samenwerking aan een veilig Twenterand.

Het rioleringsbeleid voor de periode 2019—2023 werd vastgelegd in het beeldende Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) De uitdagingen op het gebied van water en riolering zijn groot. Ze vergen een aanpak waarbij innovatie, kosteneffectiviteit van maatregelen en efficiëntie in de uitvoering voorop staan. Het gaat dus om deskundigheid, keuzes maken en 'de goede dingen goed doen. Ook hier bundelt Twenterand de krachten en werkt samen met dertien andere Twentse gemeenten en waterschap Vechtstromen. Inwoners en bedrijven spelen ook een belangrijke rol.

De bouwvoorbereidingen voor het Zonnepark Oosterweilanden zijn gestart. Voordat de eerste palen de grond in kunnen, worden voorbereidingen getroffen zoals bouwers selecteren, de grond bouwrijp maken en een hekwerk plaatsen. Met de onthulling van het bouwbord door wethouder Martha van Abbema werd de start van de aanleg van het zonnepark gemarkeerd.

C. Resultaten

Programma Aantrekkelijke gemeente
De belangrijkste opgave op het terrein van Economie en Vrijetijdsbesteding is het invullen van de regisserende en faciliterende rol van de gemeente. Dit kwam onder andere tot uiting binnen het gebiedsproces Engbertsdijksvenen. 2018 was een intensief jaar voor het gebiedsproces Engbertsdijksvenen met de partners van 'Samen Werkt Beter' met veel bijeenkomsten voor inwoners, grondeigenaren, raadsleden en klankbordgroepen.

Twenterand heeft de Landschapsprijs 2018 gewonnen. De inzet van Twenterand kenmerkt zich door de bewoners-gerichte aanpak waarbij trots voor je eigen omgeving wordt aangewakkerd. Dit is succesvol geweest bij het weder-opbouwgebied Vriezenveen. Bij deze aanpak zijn verhalen over het landschap gedeeld, waardoor het landschap meer omarmd is door de bewoners.

In 2018 is gestart met de uitvoering van de sportvisie. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met diverse partijen en er is aangesloten bij de regionale sportvisie. Twenterand is één van de pilot gemeenten binnen het project Loopland Overijssel. In samenwerking met het Noordik wordt het project IRun2BeFit uitgevoerd. Een project met specifiek aandacht op wandelen en lopen en de gezondheidswinst die daar mee te halen is.

Programma maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid
Het programma maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid streeft er naar dat inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut.

In 2018 is de nieuwe Integrale Beleidsnota Sociaal Domein vastgesteld. De aparte plannen van jeugdhulp, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), participatie/sociale zaken en de verbinding met onderwijs staan samen in één plan. De kern van de inhoud van het plan is dat de gemeente Twenterand wil dat al haar inwoners kunnen meedoen in de samenleving, zich kunnen redden en kunnen ontwikkelen. Mensen die dit niet op eigen kracht kunnen, helpen we om de ondersteuning te krijgen die ze nodig hebben.

Programma Klantgerichte organisatie en bestuur
Het beoogd effect van het programma Klantgerichte organisatie en bestuur (Fundament) is een (financieel) gezonde organisatie die inspeelt op de ontwikkelingen in de maatschappij. Om het effect 'klantgedreven dienstverlening' te bereiken is op het gebied van Dienstverlening zijn in 2018 de kanalen post, telefonie en servicebalie samengebracht onder 1 team. Alle binnenkomende telefonische klantcontacten worden digitaal vastgelegd en wordt er gestreefd naar een directe afhandeling of juiste doorverwijzing. Daarnaast is een start gemaakt met de digitale verwerking van alle binnenkomende post. Inmiddels wordt meer dan de helft van de analoge post gedigitaliseerd. Ook is n 2018 meer op afspraak gewerkt, hierdoor zijn de wachttijden verkort.

1. Inleiding

Jaarverslag 2018
Programmaverantwoording

Programma
Veilig leefklimaat

1. Programma Veilig leefklimaat

In het programma 'Veilig leefklimaat' wordt gewerkt aan de ruimtelijke opgaven met twee werkprogramma's:

1. Versterken van kwaliteit en duurzaamheid leefomgeving, met de doelenbomen:
   - Duurzaamheid (milieu en VTH)
   - Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling (en VTH)
2. Openbare ruimte, verkeer en Openbare orde en veiligheid, met de doelenbomen:
   - Openbare ruimte en verkeer
   - Openbare orde en veiligheid

Het programma Veilig leefklimaat gaat in hoofdzaak om een aantrekkelijk en een prettig woon– en werklimaat. Het programma werkt tevens aan het bewaken en verbeteren van de leefomgeving door duurzaamheid centraler te plaatsen en dat doorwerkt in veel programma's.
Maar het gaat ook over het inzamelen van afval en het voldoen aan de normen in de Wet Milieubeheer.

Bij de openbare ruimte en openbare veiligheid gaat het over de openbare veiligheid, bestrijding van criminaliteit en ook over een veilige openbare ruimte met onderhoud en beheer van wegen, openbaar groen, etc. Het instrument om dit veilig leefklimaat te bereiken ligt voor een groot deel bij vergunningen, toezicht en handhaving.

Beoogd maatschappelijk effect

De beoogd maatschappelijke effecten binnen dit programma zijn:

A. Twenterand is een veilige gemeente
B. Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte
C. Een duurzame en leefbare omgeving
D. In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doelenbomen

Binnen dit programma zijn de volgende doelenbomen opgenomen:

1. Openbare orde en veiligheid
2. Openbare ruimte en verkeer
3. Milieu en VTH
4. Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Per programma/doelenboom worden de volgende vragen beantwoord:
- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Beoogd maatschappelijk effect

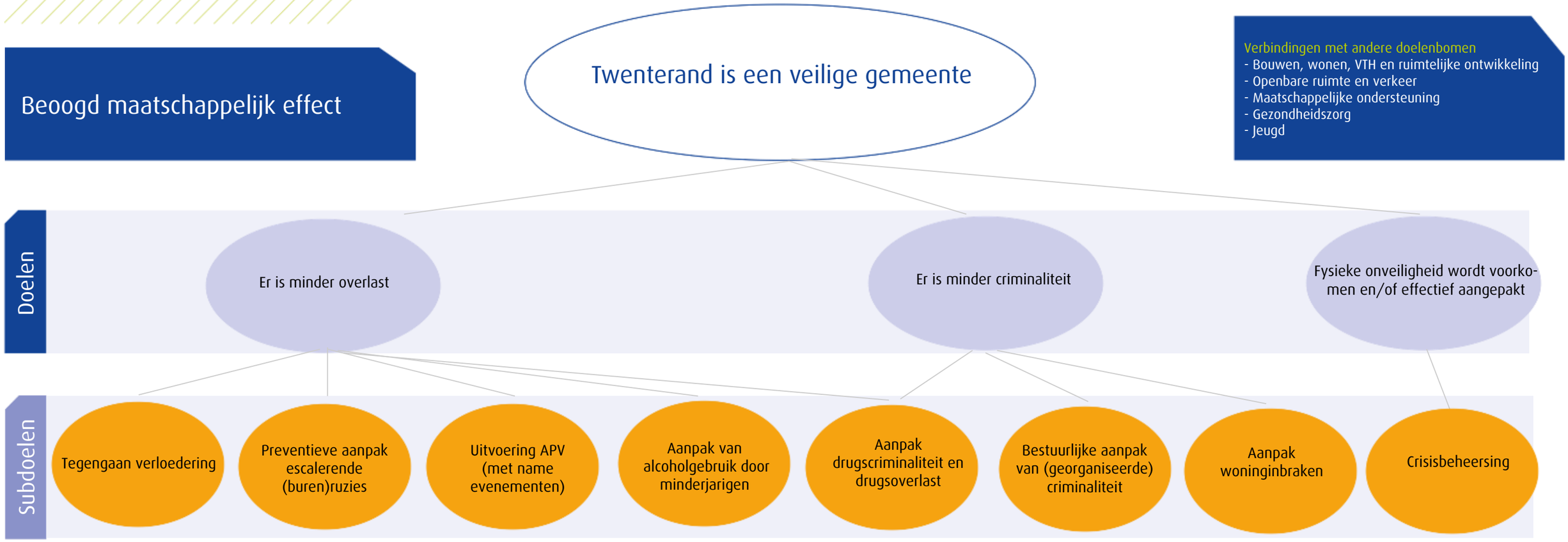

Wat wilden we bereiken

Doel

'Er is minder criminaliteit en er is minder overlast'

In het Integraal Veiligheidsbeleid 2017 - 2020 zijn een aantal speerpunten geformuleerd die moeten bijdragen aan het reduceren van criminaliteit en overlast. Op deze speerpunten wordt ingezet door een gerichte aanpak.

'Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt'

Om fysieke onveiligheid te voorkomen en/of effectief te bestrijden is het noodzakelijk om te beschikken over een adequate organisatie op het gebied van rampenbestrijding/crisisbeheersing.

‘Tegengaan verloedering’
Één complexe zaak heeft veel capaciteit gevraagd, maar heeft nog niet tot resultaat geleid. Tegengaan van verloedering is onderdeel van de reguliere toezichtaken, waarbij capaciteit op basis van risicoanalyse wordt bepaald. In 2018 is in samenwerking met politie, brandweer en ondernemersverenigingen opnieuw het keurmerk Veilig ondernemen bedrijventerreinen (KVO-B) behaald voor alle Twenterandse bedrijventerreinen.

‘Preventieve aanpak escalerende (buren)ruzies’
De gemeente zet mediators in die inwoners op verzoek bemiddelen bij (buren)ruzies. Doel is verdere escalatie en bestuursrechtelijke stappen te voorkomen. In voorkomend geval wordt er ook een uitgebreider mediationtraject ingezet. In 2018 heeft dit in vrijwel alle zaken geleid tot verbeteringen en afwenden van verdergaande bestuursrechtelijke stappen.

‘Uitvoering APV’
Klachten en parkeerproblematiek in woonwijken vergen veel (Boa) capaciteit. Dit gaat ten koste van Toezicht op evenementen en openbare ruimte. Wel hebben alle grote C-evenementen (complexe evenementen) toezichtaandacht gehad. Boa-capaciteit kent de omvang van 1 fte, dat zorgt er voor dat risicobepaling en wettelijke zorgplicht bepalend zijn waar de capaciteit wordt ingezet. Lokale ambities kunnen om die reden minder capaciteit toebedeeld krijgen.

‘Aanpak alcoholgebruik door minderjarigen’
Het toezicht op de Drank- en Horecawet (DHW) heeft prioriteit gekregen. Met het uitgevoerde toezicht is duidelijk het signaal afgegeven dat naleving van de DHW prioriteit heeft en een belangrijk onderdeel van de zorgplichttaak van de gemeente Twenterand is.

‘Aanpak drugscriminaliteit en drugsoverlast’
De gemeente zet in op de aanpak van drugsproblematiek via de peilers ‘preventie’, ‘hulpverlening’ en ‘handhaving’. Ten aanzien van handhaving heeft de burgemeester in 2018 2 panden gesloten waarin handelshoeveelheden drugs door de politie waren aangetroffen. Daarnaast hebben 3 woningeigenaren/huurders een officiële waarschuwing gekregen n.a.v. een drugsvondst (in die gevallen was het juridisch niet mogelijk om de betreffende woningen direct te sluiten). Voor de inzet op de peilers ‘preventie’ en ‘hulpverlening’ wordt verwezen naar de doelenboom Gezondheidszorg.

‘Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit’
Het college van B en W en de burgemeester hebben een nieuwe beleidsregel vastgesteld ten behoeve van de toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet BIBOB). Op grond van de nieuwe beleidsregel kan effectiever worden voorkomen dat de gemeente ongewild criminaliteit faciliteert via diverse vergunningen, subsidies en privaatrechtelijke transacties. In 2018 heeft de gemeente Twenterand samen met het RIEC ON, de politie, het OM, belastingdienst en diverse andere overheidsinstanties samengewerkt om (georganiseerde) criminaliteit tegen te gaan. In dat kader zijn diverse integrale controles en interventies uitgevoerd.

‘Aanpak woninginbraken’
De aanpak van woninginbraken was en is een prioriteit van de politie. Net als voorgaande jaren zijn er in 2018 brieven verstuurd aan huishoudens waar in de buurt eerder is ingebroken. In deze brieven biedt de gemeente Twenterand een gratis inbraakpreventieadvies aan.

‘Crisisbeheersing’
De gemeente Twenterand levert ambtelijke capaciteit t.b.v. de Twentse crisisbeheersingsorganisatie (zowel in de voorbereiding als in de uitvoering) zodat er bij een incident snel en slagvaardig uitvoering kan worden gegeven aan bevolkingszorg. Het college heeft ingestemd met de implementatie van de landelijke ‘Handreiking aanpak Abestincidenten’ als standaard werkwijze bij asbestincidenten in Twente.
Er zijn twee crisisbeheersingsoefeningen georganiseerd die hebben plaatsgevonden in het gemeentehuis van Twenterand. Er is tevens deelgenomen aan opleidingen en capaciteit geleverd aan de Twentse crisisbeheersingorganisatie.

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen	2018	2017	2016	2015	Bron
Aanpak woninginbraken					
Woninginbraken	45	38	67	62	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	46	65	69	107	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit					
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Gemeente

Verplichte indicatoren		2017	2016	2015	Bron
Woninginbraken (per 1000 inwoners)	Cijfers nog niet bekend	1,0	1.9	1,8	Waarstaatjegemeente.nl
Verwijzingen Halt (per 10.000 jongeren 12-17 jaar)	Cijfers nog niet bekend	47	71	126	Waarstaatjegemeente.nl
Harde kern jongeren (per 10.000 inwoners)	Cijfers nog niet bekend	0,2	-	-	Waarstaatjegemeente.nl
Winkeldiefstal (per 1000 inwoners)	Cijfers nog niet bekend	0,3	0.1	0,6	Waarstaatjegemeente.nl
Geweldmisdrijven (per 1000 inwoners	Cijfers nog niet bekend	2,5	1,9	3	Waarstaatjegemeente.nl
Vernieling en beschadiging per 1000 inwoners	Cijfers nog niet bekend	3,0	2,7	3	Waarstaatjegemeente.nl

Beoogd maatschappelijk effect

Wat wilden we bereiken

Doelen

‘Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen’
Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

‘Nieuwe infrastructurele werken zijn gerealiseerd’
Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

‘Bereikbaarheid is voor alle vervoerswijzen minimaal behouden’
Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in Regio-verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

'Wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken zijn onderhouden en beheerd'

Openbaar groen/ontwikkeling SW-bedrijven/gastheerschap

Door meer regievoering op de inzet van Soweco en Larcom en door de inzet en begeleiding van mensen met een WWB-uitkering, stagiairs, statushouders, leerlingen van het speciaal onderwijs en cliënten van bureau Halt en reclassering, hebben we binnen de financiële kaders de afgesproken onderhoudsniveaus gerealiseerd.
In het kader van het gastheerschap zijn voor de versterking van de onderlinge relaties buurtgesprekken gevoerd als basis voor buurtplannen. Met inwoners en partners is daarbij gesproken over initiatieven en zelfwerkzaamheid die in een buurtplan kunnen worden vastgesteld/overeengekomen.

Bevorderen biodiversiteit en ecologisch beheer

In 2018 is het bestaande verschralingsbeheer van bermen buiten de kom (circa 28 hectare) uitgebreid met circa 11 hectare. Verder zijn we grote grasvelden en bermen langs invalswegen ecologisch gaan beheren. Dit beslaat een oppervlakte van circa 12 hectare. Bij het overgaan op het ecologisch beheer hebben we de direct aanwonenden geïnformeerd met een brief en folder. Daarbij is aangegeven waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt en wat dit doet voor de biodiversiteit binnen de kern. De website www.twenterand.nl/bloeitop is opgezet om te communiceren met inwoners over biodiversiteit, invasieve exoten enz. Verder zijn er in 2018 diverse locaties ingezaaid met kruidenrijke bloemenmengsels. De ingezaaide oppervlakte voor 2018 is circa 2,7 hectare.

Uitvoering speelruimteplan

In 2018 is het Kaderplan Spelen door de raad vastgesteld. Het plan beoogt meer in overleg en samen met inwoners speelruimte in te richten. De reguliere inspecties en ook het noodzakelijke onderhoud zijn uitgevoerd. Dit jaar zijn geen gemeentelijke speelplekken aangepast/gerenoveerd. Voor communicatie naar inwoners is een flyer en de Cofinancieringsregeling 'Buiten Spelen' ontwikkeld. In het filmpje van Gastheerschap is te zien wat een burgerinitiatief met spelen kan betekenen.

'Nieuwe werken m.b.t. wegen, openbaar groen, water, riolering, lichtmasten, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen, en kunstwerken zijn gerealiseerd'

Onderhoud wegen

In 2018 is volgens planning een deel van de Kalkwijk en een gedeelte van de Veeneindeweg als betonweg aangelegd. Vanwege de zeer slechte onderhoudstoestand van de Nieuwe Hoevenweg zijn de aanwezige klinkers vervangen door beton. Langs gedeelten van de Aadorpweg, van de Janmansweg en van de Slenke is bermbeton aangebracht.

Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023

In december 2018 is een nieuw beeldend gemeentelijk rioleringsplan 2019-2023 vastgesteld. Naast de reguliere watertaken is ook de aanpak van de effecten van de klimaatverandering beschreven. Er is in 2018 een begin gemaakt met de aanpak van het uitvoeren van de stresstesten. Dat gebeurt Twente breed in een samenwerking tussen alle Twentse gemeenten, het waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel.

'Duurzaam veilige wegenstructuur is gerealiseerd in 2020'

Opstellen verkeersvisies en prioriteren maatregelen in alle kernen

Voor alle kernen zijn de verkeersvisies door de raad vastgesteld. In het vervolg daarop heeft de raad in oktober 2018 de "Geprioriteerde Maatregelenlijst verkeersvisie gemeente Twenterand" vastgesteld. De financiële consequenties uitgedrukt in kapitaallasten over de periode van 4 jaar zijn meegenomen in de Programmabegroting 2019.

Fietspad Aadorpweg (F35)

De F35 is in 2018 gereed gekomen. Op 16 november 2018 heeft de officiële opening door de gedeputeerde Boerman en wethouder Harmsen plaatsgevonden.
Het gedeelte op Twenterands grondgebied is nu klaar. Het aansluitende gedeelte op het grondgebied van Almelo moet nog worden aangelegd.

Inrichting wegen Duurzaam Veilig

In het kader van gastheerschap/wijkgericht werken is in 2018 het gebied rond de Dreef in Vroomshoop meegenomen bij het op te stellen "Buurtplan Noordelijk Vroomshoop". Daarover heeft een informatieavond plaatsgevonden, waarbij diverse ruimtelijke zaken aan de orde zijn gekomen, zo ook het onderdeel verkeer. In het genoemde gebied worden aanvullende 30 km/h-maatregelen genomen. Begin 2019 worden informatieavonden gehouden om op detailniveau de aanvullende maatregelen in overleg met de buurt verder uit te werken.

Begraafplaatsen

In de raadsvergadering in maart 2018 heeft de gemeenteraad besloten om een onderzoek te laten uit te laten voeren naar de mogelijkheden voor natuurlijk begraven op de bestaande gemeentelijke begraafplaatsen of op aansluitende terreinen. Dit onderzoek is gestart. De resultaten worden in het tweede kwartaal van 2019 aan de gemeenteraad aangeboden.

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen	2018	2017	2016	2015	Bron
Openbaar groen is onderhouden en beheerd					
Totaal M2 ingezaaide wegberm/grasvelden	27.000	2.500			Eigen gegevens
Aantallen aangeplante vrucht en drachtbomen	96	69			Eigen gegevens

Verplichte indicatoren	2018	2017	2016	2015	Bron
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (%)			9%	6%	Waarstaatjegemeente.nl
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (%)			Niet bekend	9%	Waarstaatjegemeente.nl

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Verbindingen met andere doelenbomen
- Openbare orde en veiligheid
- Openbare ruimte en verkeer
- Economie en toerisme
- Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

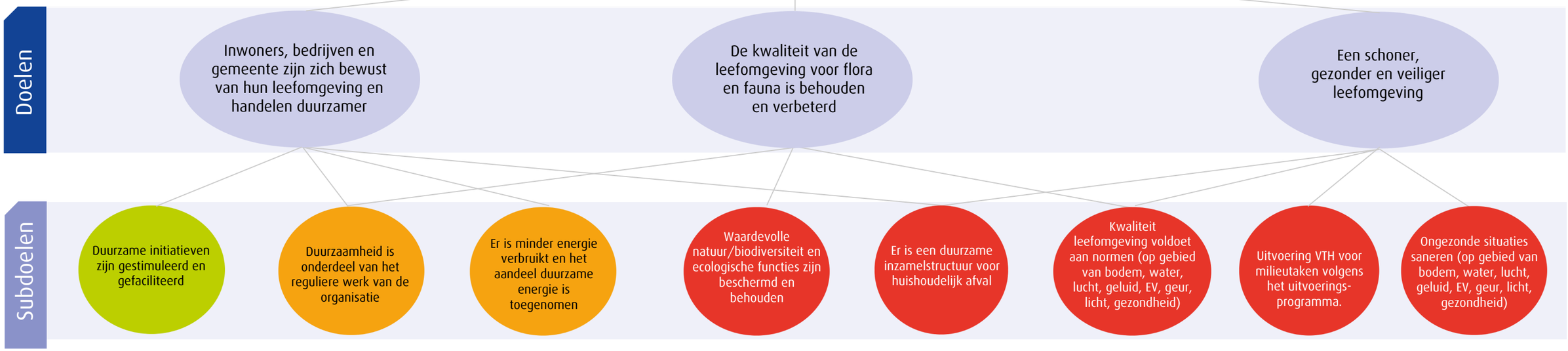

Wat wilden we bereiken

Doelen

'Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer'
Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

'De kwaliteit van de leefomgeving voor flora en fauna is behouden en verbeterd'
Dit doel van het milieubeleid is het borgen van de juiste ecologische voorwaarden voor natuur en biodiversiteit.

'Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen'
Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

Subdoelen

‘Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd’

In oktober 2018 is voor het ontwikkelprogramma Duurzaamheid het Koersdocument Agenda Duurzaam Twenterand vastgesteld, inclusief werkprogramma 2019. In deze Ontwikkelagenda werken wij binnen de thema’s Energietransitie, Circulaire Economie en Klimaatadaptatie, samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Enkele voorbeelden daarvan in 2018 zijn:

- Samen met het Noordik Vriezenveen is een projectdag en de projectweek over duurzaamheid georganiseerd in april en oktober 2018. Lokale ondernemers, wooncoaches en stakeholders zoals Mijande, Waterschap, ROVA en Twence hebben hieraan meegewerkt. Het Noordik heeft in de zomer van 2018 442 zonnepanelen op hun school in Vriezenveen gelegd en de lokalen voorzien van LED-verlichting.
- Met de basisscholen hebben we via het OOGO deelgenomen aan het project duurzame scholen provincie Overijssel i.s.m. Cogas. In 2018 is bij 11 scholen een energiescan uitgevoerd. Een aantal van de adviezen is al opgevolgd. De schoolbesturen (o.a. SCO-T) hebben toegezegd de voorgestelde maatregelen in de onderhoudsprogramma’s op te nemen.
- Lokale initiatieven zoals van ondernemersverenigingen (project duurzame bedrijventerreinen) en de dorpsraad Vroomshoop zijn ondersteund
- Binnen de regionale samenwerking is de wethouder duurzaamheid voorzitter geworden van het Portefeuillehoudersoverleg Milieu, Duurzaamheid en Afval en de Innovatietafel Duurzaamheid en Circulaire van de Agenda voor Twente.
- Deelname aan de werkgroep Majeure projecten Twence (bestuurlijk) en de Werkgroep Strategisch Beleidsplan Twence (ambtelijk) .

‘Duurzaamheid is onderdeel van het reguliere werk van de organisatie’

Energiemaatregelen in onze gemeentelijke gebouwen leverden in 2018 een duurzame energie-opwek op van totaal 180 mWh en een totale energiebesparing van 137 mWh. Financieel betekent dit een besparing van € 29.329. Deze besparing wordt gebruikt voor de investering in nieuwe energiemaatregelen. In november 2018 is gestart met een onderzoek om het gemeentehuis in 2040 energieneutraal te krijgen.
In 2018 zijn er in Twenterand 26 (semi) publieke laadpunten voor elektrische auto’s (bron RVO-2018); Er zijn nog geen snellaadpunten.
De gezamenlijke inkoop van duurzame energie door de Twentse gemeenten is regionaal voorbereid. De vierde duurzame brede school in onze gemeente, de Kadans in Vroomshoop, is in februari 2019 officieel geopend.

‘Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen’

- Na de keuze door de raad voor de exploitatievorm voor het Zonnepark Oosterweilanden in mei 2018, is er hard gewerkt aan de aanbesteding voor realisatie van het zonnepark. De opdracht is gegund aan Izen. De bouwvoorbereidingen voor het Zonnepark zijn gestart.
- In 2018 is aan 23 projecten in Twenterand subsidie toegewezen voor de landelijke Stimuleringsregeling duurzame Energieproductie (SDE+). Het totaal beschikte vermogen is 11,4 MW. Dit zijn zonne-energieprojecten op bedrijfsdaken en veldopstellingen van zonnepanelen (zonnepark Flierbelten en locaties van het Waterschap in Vriezenveen en Vroomshoop).
- In oktober 2018 is voor de raad de Masterclass Energietransitie en Omgevingswet georganiseerd, in samenwerking met de energiealliantie NEO Overijssel, mede als aanloop naar de regionale Energiestrategie Twente.
- Het energieloket Duurzaam Thuis Twente met onze drie lokale wooncoaches heeft meer energie-adviezen gegeven dan de jaren hiervoor (in 2018 77 adviezen; cumulatief vanaf mei 2016: 129). Het aantal gepasseerde energiebespaarleningen Overijssel voor woningeigenaren in Twenterand in 2017 en 2018 is 57 (totaal 82 aanvragen).
- Samen met Cogas en Bakkerij Holland is gestart met een Haalbaarheidsonderzoek naar de toepassing van restwarmte voor een warmtenet in Vriezenveen
- De verkenning warmtevoorziening wijken is in 2018 uitgevoerd in samenwerking met Cogas, het Provinciaal Programma NEO en Mijande.
- Per 1 juli 2018 is de Wet VET ingevoerd. Dit betekent dat nieuwe woningen geen aardgasaansluiting meer krijgen. Bij vragen van inwoners verwijzen wij naar het gratis en onafhankelijk adviesgesprek van een wooncoach van Duurzaam Thuis Twente.
- Ambtelijk nemen wij deel aan het kernteam voor de regionale Energiestrategie Twente. In dit kernteam werken regiogemeenten, waterschap, provincie en netbeheerders samen.

gemeente Twenterand

Duurzaam DOEN!

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

‘Waardevolle natuur/biodiversiteit en ecologische functies zijn beschermd en behouden’

2018 was een intensief jaar voor het gebiedsproces Engbertsdijksvenen met de partners van ‘Samen Werkt Beter’ met veel bijeenkomsten voor inwoners, grondeigenaren, raadsleden en klankbordgroepen. Op 19 december 2018 heeft de Bestuurlijke adviescommissie Engbertsdijksvenen het principebesluit voor een voorkeursvariant genomen met maatregelen rondom het Natura 2000 gebied. De raad is in oktober 2018 geïnformeerd over het (parallelle) traject Meekoppelkansen Engbertsdijksvenen. Natuur en Milieu Overijssel coördineerde en begeleidde de groepen gebiedsbewoners in 2018 bij het uitwerken van de kansen. Het resultaat is gepresenteerd aan de BAC Engbertsdijksvenen en krijgt een plek in het gebiedsplan.
Voor het Natura 2000 gebied Vecht Beneden Regge is in 2018 het inrichtingsplan onder trekkerschap van waterschap Vechtstromen in concept opgeleverd. Door gemeente en provincie is gezamenlijk de voorbereiding van de aanpassing van het bestemmingsplan buitengebied opgepakt.
Voor de verschillende projecten ter bevordering van biodiversiteit in onze gemeente verwijzen we naar de doelenboom Openbare Ruimte en verkeer en de doelenboom Economie en werkgelegenheid van het programma Aantrekkelijke gemeente.

‘Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval’

De hoeveelheid restafval is in 2018 ongeveer gelijk gebleven (76 kg per inwoner; + 1kg). Het scheidingspercentage is in 2018 ook ongeveer gelijk gebleven 2018 (85% wordt gescheiden ingezameld; -1%). De tarieven afvalstoffenheffing zijn in de begrotingsvergadering d.d. 13 november 2018 langjarig op een lager niveau vastgesteld dan oorspronkelijk verwacht. Om vervuiling van het PMD afval te beperken is samen met ROVA hierover extra gecommuniceerd. Met 18 andere ROVA-gemeenten is onder de werknaam MooiSchoon ingezet op het bestrijden en voorkomen van zwerfvuil. Hiervoor zijn allerlei acties georganiseerd zoals de MooiSchoon week (809 leerlingen), Project Afvalscheiden op scholen (617 leerlingen) en 8 zwerfvuilacties met in totaal 287 deelnemers en 10 bewustwordings-/ educatie-/voorlichtingscampagnes.

‘Kwaliteit leefomgeving voldoet aan normen (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid (EV), geur, licht, gezondheid)’

De Nota bodembeheer regio Twente ‘Twents beleid veur oale groond 2.0’, de Regionale bodemkwaliteitskaart Twente en de beleidsregel ‘Vrijstelling bodemonderzoek bij bouwen’ is vastgesteld. Hiermee wordt het ontgraven en toepassen van grond in provinciale wegbermen binnen ons gemeentelijk grondgebied mogelijk gemaakt.
De Provincie Overijssel heeft het gebied Vriezenveen-Daarle aangewezen als nieuwe drinkwaterlocatie in haar provinciale Omgevingsvisie. Vitens is bezig om de exacte winlocatie te bepalen. De gemeente volgt dit project door zitting te nemen in de projectgroepen van Vitens. Het proces kan 5 tot10 jaar duren.

‘Uitvoering VTH voor milieutaken volgens het uitvoeringsprogramma’

Het nader inrichten van de Omgevingsdienst Twente (ODT), om per 1-1-2019 operationeel te kunnen zijn, is voltooid. Alle milieutaken en bijbehorende capaciteit zijn per 1 januari 2019 overgedragen aan de ODT. Het Uitvoeringsprogramma 2019 bevat een lokaal deel (Deel 1) en een ODT deel (Deel 2). De gemeente heeft twee medewerkers van het team Omgeving benoemt als (eerste & reserve) accounthouder(taak-coördinator) tussen de gemeente en de ODT. De gemeente blijft het bevoegd gezag en met betrekking tot de taakuitvoering eindverantwoordelijk voor zowel het lokale als het ODT deel.

- Toezicht op maatregelen in relatie tot energie-efficiënte zijn geïntegreerd in de regulier controletaken
- Van het uitvoeringsprogramma 2018 is verslag gedaan en geïntegreerd verwoord in het combinatierapport Jaarverslag 2018 & UP 2019. Uitvoering op beheers– en adequaat niveau.
- Na vaststelling van het Jaarverslag 2018 & UP 2019 wordt het rapport toegezonden aan de provincie Overijssel om in het kader van het IBT getoetst te kunnen worden.
- Er is een Beleidsplan VTH 2019-2022 opgesteld (vaststelling is voorzien in april 2019).

‘Ongezonde situaties saneren (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid (EV), geur, licht, gezondheid)’

Per 1 mei 2018 zijn we gestart met de gratis acceptatie van asbestdakmateriaal van daken kleiner dan 35m^2 van particulieren op het afvalbrengpunt. De eigenaren van dergelijke daken hebben een brief met informatie ontvangen. 142 inwoners hebben in 2018 gebruik gemaakt van deze regeling. Voor de algemene communicatie is een website ontwikkeld. Ook is er een instructiefilm gemaakt. Er is een pilot uitgevoerd voor de mogelijkheden tot clustervorming van asbestaanpak bij agrarische bedrijven. Resultaat was dat maatwerk per erf noodzakelijk is. In totaal is er in 2018 27.236 m^2 verwijderd. In relatie tot het saneren van asbest in de bodem wordt sinds 2018 samen gewerkt met projectbureau BAS. Het projectbureau ondersteunt de gemeente Twenterand bij haar doel om de leefomgeving zo asbestarm mogelijk te maken.

<u>Geluidsanering</u>
Voor het project Westeinde (55 saneringswoningen tussen Schoolstraat en Aadorpweg) zijn de resultaten van de woningonderzoeken in augustus 2018 ter beoordeling naar Bureau Sanering wegverkeerslawaai (BSV) gestuurd. Een reactie hierop moet nog worden ontvangen.
Voor het project Oosteinde Almeloseweg is het ontwerp akoestisch rapport goedgekeurd. Daarna is het besluit genomen de Almeloseweg te gaan asfalteren, waardoor het akoestisch onderzoek moest worden aangepast. Het ontwerp-saneringsprogramma op basis van het aangepaste ontwerp is vastgesteld door het college en gepubliceerd. De bewoners zijn schriftelijk geïnformeerd. Meer dan de helft van de aangeschrevenen heeft zich aangemeld voor deelname aan het onderzoek naar eventuele geluidmaatregelen. Het ontwerp-saneringsprogramma, waarop geen zienswijzen zijn binnengekomen, is ter goedkeuring aan BSV gestuurd.
Eind 2018 is een derde project aangemeld (Hammerweg in Vriezenveen). Dit moest voor 1 februari 2019 gebeuren. Bij het in werking treden van de Omgevingswet in 2021 worden alleen saneringsgevallen boven de 70 dB nog beoordeeld (nu boven 65 dB) en dat betekent dat veel woningen dan niet meer voor onderzoek in aanmerking komen. Door aanmelding van dit laatste project, kan nog onder de oude voorwaarden worden meegedaan.

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen / Verplichte indicatoren	2018	2017	2016	2015	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval					
Kg restafval per inwoner	76	75	76	82	Waarstaatjegemeente.nl / grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.					
% Hernieuwbare energie	**	7,4 %	6,5 % / 11,5 % ***	5,2%	Waarstaatjegemeente.nl/ Klimaatmonitor.databank.nl
Totaal bekend energiegebruik (TJ)	**	169TJ	2307 TJ	2298 TJ	Klimaatmonitor.databank.nl
Ongezonde situaties saneren					
m^2 asbestverdachte daken	49 ha	52 ha	56 ha		Provincie Overijssel en eigen cijfers

** deze gegevens zijn nog niet beschikbaar
***N.B :
% hernieuwbare energie: op grondgebied Twenterand 6,5 %
% hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence: 11,5 % (toelichting: de gezamenlijke aandeelhouders van Twence hebben afgesproken de milieuprestaties van de hernieuwbare energie-installaties van Twence onderling te verdelen, op basis van het % aandelen)

Beoogd maatschappelijk effect

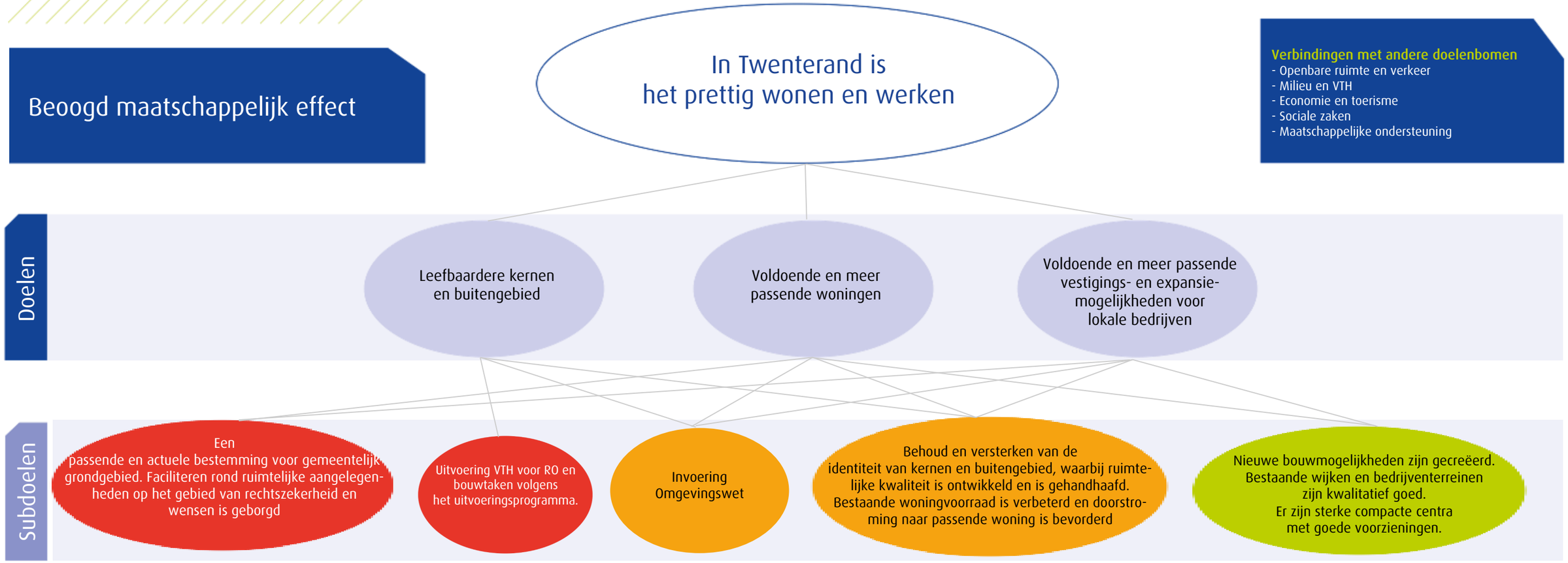

Wat wilden we bereiken

Doelen

- Leefbare kernen en buitengebied
- Voldoende en passende woningen
- Voldoende en passende vestigings- en expansiemogelijkheden voor lokale bedrijven

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van ‘een goede ruimtelijke ordening’ en een ‘goede fysieke leefomgeving’. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

‘Een passende en actuele bestemming voor gemeentelijk grondgebied. Faciliteren rond ruimtelijke aangelegenheden op het gebied van rechtszekerheid en wensen is geborgd’
De voortgang van de uitvoering heeft in 2018 vertraging ondervonden, vanwege een capaciteitstekort. Het vertrek van een medewerker, het aflopen van tijdelijk contracten en het moeizaam herinvullen van vacante functies droegen bij aan het te kort. Aan het eind van 2018 konden twee vacante werkplekken structureel ingevuld worden. Niet voorkomen kon worden dat behandeling van bestemmingsplanherzieningen en procedures langer hebben geduurd dan onder normale omstandigheden gebruikelijk is. Bovendien zijn aanpassingen van ruimtelijke regelgeving doorgeschoven naar 2019.

‘Uitvoering VTH voor RO en bouwtaken volgens het uitvoeringsprogramma’
Complexe zaken zijn afgerond en/of in behandeling betreffende detailhandel op bedrijventerreinen. Onvoldoende capaciteit op bouw/slooptoezicht als ook voor lokale ambities in relatie tot toezicht op thuiskappers en ongeoorloofde detailhandel. Lichte achterstand op bouw– en BAG-controles. De toezichtstaak met betrekking tot Ruimtelijke Ordening is achtergebleven ten opzichte van het geplande/gewenste niveau zoals in het uitvoeringsprogramma was geprognosticeerd. De oorzaak hiervan zijn de vele personeelswisseling en het niet in kunnen vullen van de ontstane vacatureruimte. Er waren kortweg geen kandidaten die voldeden aan de geëiste competenties voor die functie . Er zijn daarom keuzes gemaakt in wat wel en niet uitgevoerd kon worden op basis van de risicoanalyse. Wel is voorkomen dat van rechtswege verleende vergunningen zijn verleend.
Er is een Beleidsplan VTH 2019-2022 opgesteld (vaststelling is voorzien in april 2019).

‘Invoering Omgevingswet’
Er is vooral gewerkt aan het invoeringsspoor instrumentarium (regelgeving) en organisatie (bewustwording en communicatie). Het derde spoor, die van het digitale stelsel, is verder ontwikkeld door het zaaksysteem organisatiebreed te implementeren waarmee zaken beter en transparanter kunnen worden afgehandeld, dit is voor een succesvolle invoering van de Omgevingswet noodzakelijk. Rondom de landelijke voorziening heerst nog veel onduidelijkheid. Overeenkomend met de wens van de gemeenteraad zijn twee actieve raadsbijeenkomsten gehouden voor verdere bewustwording omtrent deze stelselwijziging (vergelijkbaar met de transformatie van het sociale domein (3D’s)) waarbij een focus is gelegd op de toekomstige rol van de gemeenteraad hierin. Het anticiperen op de Omgevingswet heeft ook vorm gekregen door een college- en raadsbesluit waarbij besloten is tot het intrekken van 13 (verouderde) beleidsstukken, het zogenaamde ontslakken van beleid/deregulering. Er is een programma-adviseur Omgevingswet geworven (deze persoon start in 2019).

‘Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit wordt ontwikkeld en is gehandhaafd’
In 2018 zijn de beleidsregels Erventransitie gemeente Twenterand via een participatietraject met stakeholders, ondernemers en inwoners opgesteld. Hiervoor is in het voorjaar een Inloopbijeenkomst Toekomst Platteland georganiseerd en een informatiebijeenkomst voor de gemeenteraad. Met de opstelling van de nota Beleidsregels Erventransitie is invulling gegeven aan de motie schuur voor schuur (d.d. 11 juli 2017). De nota Beleidsregels erventransitie gemeente Twenterand 2019 gaat verder dan de huidige Rood voor rood regeling waarin uitsluitend de bouw van een nieuwe woning mogelijk is in ruil voor de sloop van voormalige agrarische gebouwen. In de nota zijn ook compenserende bouwmogelijkheden bij bestaande woningen of bestaande bedrijven geboden. Ook bevat de nota een uitwerking van de motie inwoning (d.d. 13 maart 2018) doordat in de beleidsregels een mogelijkheid opgenomen is om een inwoongedeelte om te zetten naar een reguliere woonbestemming. De nota bevat verder een stimulans voor de verwijdering van asbestdaken doordat minder sloopmeters nodig zijn in relatie tot een herbouwmogelijkheid. Deze ontwerpnota heeft van 15 november 2018 tot en met 13 december 2018 voor inspraak ter inzage gelegen en wordt in de raadsvergadering in maart 2019 ter besluitvorming behandeld.

<u>Strategie voor maatschappelijk vastgoed</u>
Er is een start gemaakt met het opstellen van een beleidskader voor strategisch vastgoed. Hierin wordt beschreven hoe de gemeente wenst om te gaan met haar vastgoed (de planning is om dit in september aan te bieden aan de raad).

‘Bestaande woningvoorraad is verbeterd en doorstroming naar passende woning is bevorderd’
De bestaande woningvoorraad in Twenterand wordt verbeterd in alle kernen. De woningbouwcorporatie is bezig om hun bezit te verduurzamen. De corporatie is in 2018 gestart met het energetisch verbeteren van 352 huurwoningen naar minimaal een energie-index van 1,40 (label B) of lager. Dit project loopt door in 2019.
Het aantal afgegeven vergunningen voor het bouwen van een woning is in 2018 (132) sterk gestegen ten opzichte van 2017 (47). Door het toenemende aantal nieuwbouwwoningen zal er ook een betere doorstroming van de woningvoorraad ontstaan.

In 2018 zijn de starterslening voortgezet, waarmee starters een extra financiering voor hun eerste (bestaande) koopwoning kunnen krijgen. In 2018 zijn er 12 starterslening verleend. De verwachting is dat in 2019 het maximale aantal van 25 leningen bereikt is. Daarnaast is ook de blijverslening voorgezet. De blijverslening is een instrument voor 55 plussers die hun woning levensloopbestendig willen maken. Zij kunnen maximaal € 30.000 hypothecair lenen om levensloopbestendige maatregelen te treffen voor hun koopwoning. Van het te lenen bedrag mag een percentage van 20% worden ingezet voor duurzaamheidsmaatregelen. In 2018 is er geen gebruik gemaakt van de blijverslening. Hiervoor zijn in Twenterand, als pilot, 10 leningen ingezet. Beide regelingen worden uitgevoerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVn).

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

'Nieuwe bouwmogelijkheden zijn gecreëerd'
Centrumontwikkeling Vriezenveen (randen Manitobaplein en ontwikkeling Jonkerlaan)
Voormalig politiebureau: In 2018 is er gestart met de transformatie van het voormalige politiebureau naar 8 jongerenappartementen.
Voormalig postkantoor: In 2018 is de omgevingsvergunning verstrekt voor woningbouw op de locatie van het voormalig postkantoor. Sloop en nieuwbouw start 2019
Vriezenhof: De Vriezenhof heeft hun pand overgenomen van Habion en gaat zelf het vastgoed vernieuwen.
Mozaïek: Door de sloop van voormalig schoolgebouw op de Mozaïek-locatie in 2018 is een belangrijke stap gezet voor het ontwikkelen van deze locatie voor woningbouw. Met name in Vriezenveen is er veel vraag naar nieuw-bouwlocaties voor grondgebonden woningen. In 2019 worden voorbereidingen voor ontwikkeling van deze locatie opgestart.
Centrumgebied: In november 2018 is door gemeente en HMO een intentieovereenkomst ondertekend voor een winkelverbeterplan.

Centrumvisie Vroomshoop (herinvulling vrijkomende locaties, incl. MCC)
Oranjehoek: De start van de nieuwbouwwoningen langs het Linderflier is in de loop van 2018 gestart. Oplevering van de woningen is gepland in de loop van 2019.
Herontwikkeling winkelgebied: In de met HMO gesloten intentieovereenkomst is als doelstelling verwoord dat moet worden gekomen tot een passende ruimtelijk-economische (her)ontwikkeling van het betreffende gebied en dat voor de plannen een breed draagvlak dient te bestaan.
MCC-locatie: Voor de MCC-locatie is een ontwerpwedstrijd georganiseerd. In 2018 is het aantal deelnemers teruggebracht tot 5. Gunning in 2019
Kavels Stobbelaan: De verkoop van de 10 kavels aan de Stobbelaan is gestart. In 2019 wordt hier meer aandacht aan geschonken.

Dorpsontwikkeling Den Ham
Zuidmaten fase 3 en 4 – Stedenbouwkundige opzet is aangepast. De mandelige gebieden zijn er uitgehaald. Het bouwrijp maken, de kavelverkoop en uitgifte van fase 3 start in 2019.
Smithoek – De voorbereidingen voor de ontwikkeling van locatie de Smithoek voor ca. 15 woningen, hoofdzakelijk levensloopbestendig, is gestart in 2018.

'Bestaande wijken en bedrijventerreinen zijn kwalitatief goed, 'Er zijn sterke compacte centra met goede voorzieningen' en 'Er is een sociaal veilige leefomgeving'
Zie doelenboom Economie en Werkgelegenheid

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen	2018	2017	2016	2015	Bron
Voldoende en passende woningen					
Aantal opgeleverde woningen	673*	632	589	512	Eigen meting, aantallen zijn tota-len
Aantal startersleningen	12	2**	8	33	25 leningen in totaal beschikbaar
Aantal Blijversleningen	0-	0-	nvt	nvt	10 leningen in totaal beschikbaar

* Prognose geeft gemiddeld 45 woningen per jaar. In 2018 ruim 130 vergunningen verleend voor bouw van woning(en)
** Starterslening is eind 2017 opnieuw ingevoerd. Totaal 25 beschikbaar

Wat heeft het gekost

Overzicht 3.1 baten en lasten Veilig leefklimaat

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom openbare orde en veiligheid				
Lasten	2.145.560	2.155.019	2.104.714	0
Baten	0	-3.800	-3.800	0
Saldo van baten en lasten	2.145.560	2.151.219	2.100.914	0
Doelenboom openbare ruimte en verkeer				
Lasten	11.538.130	11.906.449	10.177.602	255.195
Baten	-3.697.118	-3.508.442	-3.496.773	0
Saldo van baten en lasten	7.841.012	8.398.007	6.680.829	255.195
Doelenboom milieu en VTH				
Lasten	4.489.991	4.450.685	2.877.172	561
Baten	-2.959.314	-2.854.096	-2.834.036	0
Saldo van baten en lasten	1.530.677	1.596.589	43.136	0
Doelenboom bouwen, wonen, ruimt. ordening en VTH				
Lasten	7.095.075	7.530.245	6.300.812	0
Baten	-5.647.452	-5.072.842	-3.967.051	0
Saldo van baten en lasten	1.447.623	2.457.404	2.333.761	0
Totaal programma lasten	25.268.755	26.042.398	21.460.300	255.756
Totaal programma baten	-12.303.884	-11.439.180	-10.301.660	0
Totaal saldo van baten en lasten	**12.964.871**	**14.603.218**	**11.158.640**	**255.756**
Mutaties reserves programma	755.277	-846.157	-717.604	-454.321
Geraamd resultaat	**13.720.148**	**13.757.061**	**10.441.036**	**-198.564**

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op programma 1 is € 1.638.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

- Op het product 'wegen' is sprake van een voordeel van € 100.000. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door lagere kosten voor de premie van bouw- en montageverzekering (€ 17.250) als gevolg van minder bouwprojecten. Daarnaast is bijna € 35.000 meer ontvangen aan vergoedingen voor degeneratiekosten dan begroot. Verder zijn de kosten voor wegbelijning met € 28.000 onderschreden en de kosten voor onkruidbestrijding met bijna € 27.000.
- Als gevolg van de weersomstandigheden gedurende de winterperiode zijn de uitgaven voor strooimaterialen en sneeuwruimen € 33.500 hoger dan geraamd.
- In verband met een correctie over 2016-2017, zijn de elektrakosten voor openbare verlichting in 2018 ruim € 48.000 lager dan verwacht. De kosten voor algemeen onderhoud aan openbare verlichting zijn eveneens lager
- (€ 22.000).
- In 2018 is minder algemeen onderhoud uitgevoerd aan bruggen dan bij de begroting vanuit is gegaan. Hierdoor zijn de kosten met € 12.900 onderschreden. De verwachting is dat deze kosten in 2019 wel gemaakt worden.
- De kosten voor het meerjarig groot onderhoud aan bruggen zijn in 2018 met bijna € 104.000 onderschreden. Aangezien deze kosten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken, is deze bijdrage eveneens lager dan geraamd.
- De kosten voor 'afronden wegen duurzaam veilig' zijn onderschreden met ruim € 40.000. De projecten die hieronder vallen, zijn nog niet afgerond in 2018 en lopen door in 2019. Deze kosten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve, deze onttrekking is derhalve ook lager.
- In verband met verleende reclameconcessies voor abri's in de gemeente is in 2018 een niet geraamd bedrag ontvangen van € 35.500. Dit bedrag wordt in 2019 gebruikt om bij enkele bestaande fietsenstallingen een overkapping te realiseren en zal dan dus een overschrijding veroorzaken.
- Het product 'riool' laat in 2018 een voordeel zien van € 114.000. Dit bedrag wordt in de voorziening gestort. Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door de kapitaallasten die € 115.000 lager zijn dan geraamd, daar nog niet alle investeringen zijn gedaan. Er is een aantal investeringen doorgeschoven naar 2019 en verder. Hier is in het nieuwe GRP 2019-2023 rekening mee gehouden. Deze uitgaven (en dus ook de onttrekking uit de voorziening) komen dan ook later.
- Als gevolg van een nieuwe verdeelsleutel zijn de kosten voor de vorming van de regionale uitvoeringsdienst (RUD) overschreden met bijna € 25.000.
- Het product 'huisvuil' laat in 2018 een voordeel zien van € 140.000. De opbrengst afvalstoffenheffing is bijna € 56.000 hoger dan geraamd. Dit verschil wordt veroorzaakt door meer ledigingen restafval dan geraamd. Daarnaast is een hoger dividend ROVA ontvangen, waarvan een bedrag van € 91.600 ten gunste komt van het product Huisvuil. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden. Aan de kostenkant is er sprake van hogere kosten voor Rova als gevolg van o.a. meerkosten 'pmd' en meerkosten inzameling oud papier. Er is in 2018 nog niet gestart met de ondergrondse systemen in de 4 kernen. Dit levert een voordeel op van € 45.000. Deze kosten komen in 2019.
- De kosten voor asbestinzameling zijn ook lager dan geraamd. Er is minder asbestafval gedumpt en de kosten voor het gratis brengen van asbestdaken voor particulieren is ook lager dan geraamd. Er wordt derhalve een bedrag onttrokken uit de voorziening afval van € 51.000 (was geraamd voor een bedrag van € 183.800).
- In 2018 zijn meer groenstroken verkocht dan bij de begroting vanuit is gegaan. Dit levert een voordeel op van bijna € 31.000,-
- Het budget 'asbest' is onderschreden met bijna € 49.500. De (af)rekeningen voor de trajecten uit 2018 komen in het eerste kwartaal van 2019. Deze kosten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve asbest, deze onttrekking is derhalve ook lager.
- Er zijn in 2018 minder aanvragen met betrekking tot bestemmingsplanprocedures geweest dan bij de begroting vanuit is gegaan. Hierdoor zijn de opbrengsten inzake terugontvangen procedurekosten met ruim € 35.000 onderschreden.
- De kosten voor (herziening van oude) bestemmingsplannen zijn in totaal met € 57.000 overschreden als gevolg van het wegwerken van de achterstand op dit gebied en de werkzaamheden voor het nieuwe plan 'Hein Heun'.
- In 2018 is het budget voor 'kosten omgevingswet' niet volledig gebruikt, omdat het accent lag op de interne voorbereiding op de omgevingswet. De verwachting is dat deze kosten in 2019 alsnog gemaakt gaan worden. Dit levert op dit programma een voordeel op van bijna € 37.000. Het bedrag wordt gestort in de reserve PMJP, die in de begroting 2019 is omgezet naar reserve omgevingswet.
- Het grondbedrijf laat per saldo een voordeel zien van € 755.000. Dit bedrag wordt gestort in de algemene risicoreserve, aangezien de reserve 'risico's grondbedrijf' in 2018 reeds de maximale omvang van € 1.000.000 heeft.
- De opbrengst leges bouwvergunningen is ruim € 267.000 hoger dan geraamd. Deze hogere opbrengst wordt grotendeels veroorzaakt door de leges voor het zonnepark Oosterweilanden. Deze bedraagt bijna € 135.000 en was niet geraamd. Daarnaast zijn er meer aanvragen geweest dan bij de begroting vanuit is gegaan.

Onderstaande posten zijn in 2018 onderschreden, omdat de kosten pas in 2019 gemaakt worden. Deze posten worden hier apart benoemd, aangezien de budgetten niet overgeheveld worden naar 2019, waardoor dit tot een overschrijding zou kunnen leiden in 2019. Als verklaring kan dan verwezen worden naar dit jaarverslag.

2018:

Werkbudget wonen	€ 5.000
Algemeen onderhoud bruggen	€ 12.900
Reclameconcessies abri's	€ 35.500

Programma
Aantrekkelijke gemeente

3.2 Programma Aantrekkelijke gemeente

Programmasturing en doelenbomen

In het programma Aantrekkelijke gemeente wordt gewerkt aan de economische opgaven en aan opgaven rond vrijetijdsbesteding. Het werkprogramma Economie omvat twee programmalijnen:

1 Versterken werkgelegenheid, met de doelenboom Economie en werkgelegenheid
2 'Meedoen', met de doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme en de doelenboom Sport.

Beoogd maatschappelijk effect

De beoogd maatschappelijke effecten binnen dit programma zijn:

A. De leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen
B. Een economische structuur die de werkgelegenheid en leefbaarheid versterkt
C. Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doelenbomen

Binnen dit programma zijn de volgende doelenbomen opgenomen:
1. Cultuur en Recreatie & Toerisme
2. Economie en werkgelegenheid
3. Sport

Per programma/doelenboom worden de volgende vragen beantwoord:
- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Beoogd maatschappelijk effect

De leefbaarheid en individuele Ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen

Verbindingen met andere doelenbomen
- Openbare ruimte en verkeer
- Economie en werkgelegenheid
- Sport
- Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling en VTH
- Maatschappelijke ondersteuning
- Gezondheidszorg
- Onderwijs
- Jeugd

Wat wilden we bereiken

Doelen

'Ontmoetingsplekken en podia voor kunst, cultuur en evenementen zijn beschikbaar'
Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

'(Digitale) lees- en taalvaardigheden zijn ontwikkeld'
Hieronder wordt verstaan lectuur, literatuur, maar ook digitale media en dergelijke.

'Creatieve vaardigheden zijn ontwikkeld'
Dit is cultuureducatie: alle vormen van educatie waarbij cultuur als doel of middel wordt ingezet, zowel actief, receptief en reflectief. Cultuuruitingen kunnen een middel zijn om andere leergebieden te ondersteunen, zoals geschiedenis, aardrijskunde, maatschappijleer, economie of wiskunde.

'Er is een sterk recreatief en toeristisch aanbod'
Recreatief en toeristisch aanbod bevat verblijfsrecreatie maar ook de dagrecreatieve voorzieningen.

'Huidig Cultureel erfgoed is behouden'
Cultureel erfgoed: sporen uit het verleden in het heden, die zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Dat kunnen voorwerpen zijn in musea, archeologische vondsten, archieven, monumenten en landschappen (materieel), maar ook de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten (immaterieel). De monumentenlijst is opgenomen in de Welstandsnota Twenterand.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

Subdoelen

'Evenementen zijn mogelijk gemaakt en zijn zichtbaar en bekend'
In 2018 zijn 11 initiatieven ondersteund door de projectsubsidie cultuur.

'Subsidiëren volgens de nieuwe ASV'
Het huidige subsidieproces is geëvalueerd en verbeterd. We hebben de eerste stappen genomen om het subsidiebeleid toekomstbestendig te maken. In november is met de raad van gedachten gewisseld tijdens een beeldbepalende raadsbijeenkomst. In 2019 wordt hieraan een vervolg gegeven.

'Multifunctionele accommodaties worden efficiënt (er) gebruikt'
Met de besturen zijn wij in gesprek gegaan om het gebruik en de exploitatie meer in balans te brengen. De gesprekken zijn nog gaande. Aan het Punt is een eenmalige financiële bijdrage verstrekt.

'Meegroeien en aanpassen aan de veranderende samenleving'
De bibliotheek transformeert van een klassieke uitleenbibliotheek naar een maatschappelijke bibliotheek.
In samenspraak met de gemeente wordt bekeken op welke wijze de bibliotheek haar maatschappelijke functie verder kan uitbreiden.

'Cultuureducatie en muziekonderwijs zijn ontwikkeld'
Gemiddeld 3.500 kinderen in Twenterand maken per schooljaar kennis met alle vormen van cultuureducatie. De gemeente Twenterand en de provincie Overijssel zetten zich samen in voor cultuureducatie in het basisonderwijs. De bedoeling is dat alle kinderen in het basisonderwijs kennismaken met kunst en cultuur. Op deze manier hopen wij dat ze nog beter worden toegerust met vaardigheden die de 21e eeuw vraagt en dat ze opgroeien tot creatieve denker, doener en werknemer. De gemeente neemt deel aan de cultuurregio Twente.

'Er is ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie'
In het voorjaar van 2018 is er een aantal ontbijtsessies voor recreatieve ondernemers gehouden. Met elkaar is gesproken over de kansen en mogelijkheden voor de recreatieve sector. Er is een denktank Gastvrij Twenterand geformeerd. Dit is een groep ondernemers die met elkaar de mogelijkheden van een marketingorganisatie, waarbij ondernemers aan zet zijn, hebben besproken. De wens is uitgesproken om met elkaar toe te werken naar één organisatie voor de marketing en promotie van Gemeente Twenterand: het oprichten van een nieuwe flexibele en ondernemersgerichte marketingorganisatie. Om Gastvrij Twenterand van de grond te krijgen is een kwartiermaker gezocht. Deze persoon informeert ondernemers over het initiatief. Met elkaar moet er een nieuwe organisatie ontstaan. Ook de samenwerking met Twenterand Marketing opstarten is een taak van de kwartiermaker.

De TTI is zich bewust van de veranderende vraag uit de samenleving en geeft aan de toekomstige invulling van Gastvrij Twenterand in handen te geven van jonge ondernemers. De nog te ontwikkelen activiteiten en resultaten sluiten aan bij de ondernemersgerichte benadering Gastvrij Overijssel en Gastvrij Twente. Om invulling te geven aan de wens van TTI om op een zorgvuldige wijze te liquideren wordt de subsidie voor 2019 nog verstrekt en wordt de subsidierelatie met ingang van 1 januari 2020 beëindigd.

'Cultuurhistorisch landschap en archeologie zijn in stand gehouden'
In 2018 hebben twee studenten een onderzoek uitgevoerd naar het cultureel erfgoed in Gemeente Twenterand. Ook hebben de studenten onderzoek gedaan naar het (maatschappelijk) rendement van cultuur. De bevindingen worden meegenomen in de nota Cultureel Erfgoed.

'Gemeentelijke monumenten, beeldende kunst en musea zijn in stand gehouden'
Het gaat om de volgende musea; museum Oud-Vriezenveen, Veenmuseum, Peddemorsboerderij en het Middendorpshuis.
De gemeente subsidieert een aantal activiteiten van deze musea. We zijn in gesprek gegaan met de musea om de samenwerking op programma's te versterken. Eventuele fysieke uitbreiding staat ten dienste van samenwerking.

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen	2018	2017	2016	2015	Bron
(Digitale) lees- en taalvaardigheden zijn ontwikkeld					
Aantal bezoekers openbare bibliotheekwerk					Verantwoording op basis van de deelverordening beleids gestuurde contractfinanciering professionele maatschappelijke instellingen
Fysieke bezoekers	157.028	157.103	157.000	165.187	
Digitale bezoekers	72.276	70.264	75.000	83.031	
Aanbod voor (voor-) scholen is beschikbaar					
Aantal activiteiten					Verantwoording op basis van de deelverordening beleids gestuurde contractfinanciering professionele maatschappelijke instellingen
voorschool	25	25	30	30	
basisschool	121	117	90	124	
Muziekonderwijs is ontwikkeld					
Aantal jeugdleerlingen	250	250	250	242	Verantwoording op basis van de Algemene Subsidieverordening gemeente Twenterand

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Verbindingen met andere doelenbomen
- Openbare ruimte en verkeer
- Milieu en VTH
- Cultuur en Recreatie & Toerisme
- Sport
- Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling en VTH
- Sociale Zaken en Onderwijs
- Maatschappelijke Ondersteuning

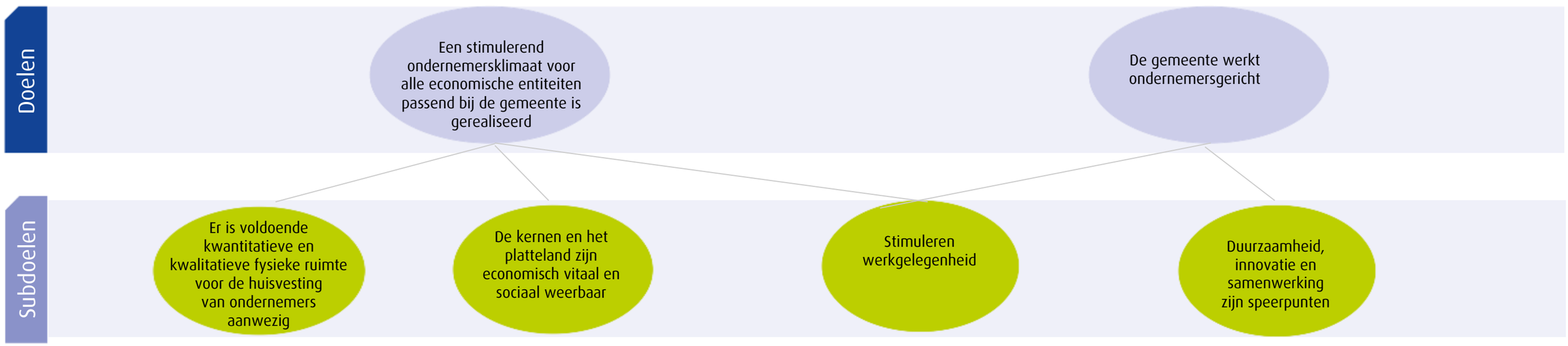

Wat wilden we bereiken

Doelen

'Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd'
Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

'De gemeente werkt ondernemersgericht'
Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

'Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig'
De voorbereiding van uitgifte van bedrijventerrein Oosterweilanden te Vriezenveen en Garstelanden te Westerhaar is eind 2018 gestart.
De revitalisering van Linderflier en Weitzelpoort is afgerond, ook de subsidie is afgerekend.
In 2018 is in regionaal verband gewerkt aan de uitvoering van Afspraken Regionale Bedrijventerreinen Programmering Twente 2017-2020. Door de realisatie van het zonnepark Oosterweilanden zet gemeente Twenterand 10 ha (conform afspraak) in de ijskast.
De doelstelling van de nieuwe ontsluiting van Raab Karcher in Vriezenveen was om te komen tot vermindering van vrachtverkeer op het Oosteinde en daarmee verbetering van de veiligheid van fietsers. Op grond van de gesloten overeenkomst zal Raab Karcher uiterlijk op 1 april 2019 deze ontsluiting in gebruik nemen.

'De kernen en het platteland zijn economisch vitaal en sociaal weerbaar'
In 2018 is in kaart gebracht wat de grote thema's voor de toekomst van het platteland zijn. Op basis hiervan is gestart met de voorbereiding van een ontwikkelprogramma Platteland. Bestaande activiteiten zoals de asbestsanering en de ontwikkelingen rondom Engbertsdijksvenen worden hierin opgenomen. Besloten is om Ervencoaches in te zetten om lopende activiteiten integraal aan te pakken.

In 2018 is de projectgroep Wies met de Patries (voorbereidingen van een lesbrief voor scholen groep 0 t/m groep 8) en het Platform Platteland ondersteund. Ook het project Akkervogels Twenterand is van start gegaan. De verbetering van het wegbermbeheer bevordert het voedselaanbod van de patrijs, veldleeuwerik, ringmus en geelgors in de gemeente Twenterand.

De gemeente heeft de landschapsprijs 2018 gewonnen. Dit wordt verder uitgedragen. Er is een Startbijeenkomst georganiseerd om te komen tot een Groene Loper Twenterand.

Het Convenant Bollenteelt is ondertekend.

Het project Mineral Valley Twente heeft in 2018 een vervolg gekregen met aandacht voor communicatie, structuren en financieringsmogelijkheden.
In het kader van de circulaire economie heeft de gemeente met bokashi compost gemaakt. Hierbij wordt biomassa gefermenteerd tot hoogwaardig compost en restmateriaal wordt teruggegeven aan de bodem.
Als onderdeel van Mineral Valley is gestart met het project gezond eten van Twentse bodem waaraan Twenterand deelneemt.

'Stimuleren werkgelegenheid'
In 2018 is intensiever de nadruk gelegd op de verbinding tussen economie en participatie. Er is structureel gewerkt om te kijken hoe doorstroming op verschillende niveaus kan worden aangejaagd en gefaciliteerd. Er is gesproken met de in Twenterand gecertificeerde PSO bedrijven waaruit een basis is ontstaan voor een lokaal HR netwerk. En concreet stond de dag van de ondernemer in het teken van sociaal ondernemen en een leven lang leren.

'Duurzaamheid, innovatie en samenwerking zijn speerpunten'
In 2018 is het Ondernemersfonds operationeel geworden. Het is voor de betrokken partijen mogelijk om aanvragen in te dienen ter bevordering van het ondernemersklimaat. Ook is er een ondernemingspeiling gehouden, zijn vele bedrijven bezocht, en zijn de bedrijfsbezoeken geëvalueerd en doorontwikkeld. In 2018 is een start gemaakt met het Twenterands Economisch Stimuleringsplan te actualiseren en om te zetten in een (beknopte) Economische Visie voor Twenterand. Deze visie geldt ook als de onderbouwing van de investeringen in het werkbudget economie.

Het deelnemen in de regio, zowel bestuurlijk als ambtelijk (BIT, Agenda voor Twente, etc.), werkt positief. De samenwerking met het Ondernemershuis Twenterand (OHT) verloopt ook goed en krijgt met de nieuwe coördinator steeds meer vorm. Met elkaar worden de verbindingen gelegd met de Provincie Overijssel (Startershub, startversneller) en met partijen en projecten uit de Agenda voor Twente (Twents fonds voor vakmanschap, Novel-T, Twente-branding, etc.).

De uitvoering van de Agenda voor Twente is gestart op 1 januari 2018. De eerste helft van 2018 is met name gewerkt aan de inrichting van de projectorganisatie, de basisinfrastructuur en de innovatietafels. In de tweede helft van 2018 zijn de eerste projectvoorstellen ingediend en beoordeeld door de beoordelingscommissie. De eerste inhoudelijke voortgangsrapportage, opgesteld op verzoek van de Sturingscommissie, is begin 2019 aan de gemeenteraad toegestuurd. De rapportage betreft de voortgang over 2018, tot en met het derde kwartaal (inclusief een bijlage met toelichting op de projecten 3e en 4e kwartaal 2018).

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen	2018	2017	2016	2015	Bron
Pro-actieve inzet Regionale samenwerking					
Monitoring Agenda van Twente	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Wordt nog verder geoperationaliseerd
Tevredenheid ondernemersklimaat					Ondernemerspeiling Twenterand

Verplichte indicatoren	2018	2017	2016	2015	Bron
Banen (per 1000 inw.15-64 jr.)	556.3	536,1	514,1	494,5	Waarstaatjegemeente.nl
netto arbeids participatiegraad	68,7	67,6	66,2	67,4	Waarstaatjegemeente.nl

Beoogd maatschappelijk effect

Wat wilden we bereiken

Doelen

‘75% van de inwoners sporten en bewegen’
De rijksoverheid streeft in het kader van het Olympisch Plan 2028 naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Nederlanders uit alle lagen van de bevolking regelmatig aan sport en bewegen doet. Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

‘Er is een aanbod voor jeugdigen’
Door subsidiëring van diverse instellingen binnen de kaders van de Algemene Subsidieverordening zijn verschillende evenementen en activiteiten georganiseerd. Daarnaast is de regeling combinatiefunctionarissen voortgezet. Er is een gezamenlijke visie opgesteld. We streven ernaar de uitvoering bij de organisaties neer te leggen en niet meer zelf te doen. Er wordt steeds meer gekeken hoe de samenleving gestimuleerd wordt om mee te doen. Dus naast inzet op het organiseren van activiteiten is vooral ingezet op ondersteuning van verenigingen en instellingen bij het organiseren van hun specifieke activiteiten.

‘Er is aanbod voor senioren en mensen met een beperking’
Door middel van het subsidiëren van diverse instellingen als bijvoorbeeld Stichting ZorgSaam Twenterand en de Klup Twente zijn er binnen de kaders van de Algemene Subsidieverordening verschillende activiteiten georganiseerd, als koersbal en zwemmen voor mensen met een beperking. Naast de inzet van deze verschillende instellingen is er ook ingezet op de Regionale Sportcoach aangepast sporten (RSAS). De RSAS ondersteunt verenigingen bij het ontwikkelen van aanbod voor kwetsbare doelgroepen, maar kent ook het aanbod in de regio en verwijst waar nodig door naar dit aanbod.

‘De basissportverenigingen zijn vitaal en maatschappelijk betrokken’
Het afgelopen jaar is vanuit de lokale sportvisie ingezet op verenigingen die vitaal en maatschappelijke betrokken willen zijn. Denk hierbij aan de ontwikkelingen van Vitaal sportpark het Midden, maar daarnaast hebben er ook gesprekken plaats gevonden met andere verenigingen. Doel van deze gesprekken waren o.a. gericht op het toekomstbestendig maken van verenigingen, het zoeken naar onderlinge verbanden en financiële zelfredzaamheid.

‘De gemeentelijke accommodaties worden goed gebruikt’
Begin 2018 is besloten om de aanbesteding van de bouw van het nieuwe zwembad stop te zetten.
Vanuit de samenleving is het initiatief genomen om Sportpark Het Midden in Vriezenveen te transformeren tot een Vitaal Sportpark. De bouw van een nieuw zwembad maakt hier onderdeel vanuit. Gemeente Twenterand neemt deel aan de werkgroep. De startnotitie Vitaal Sportpark Het Midden gaat uit van een multifunctionele accommodatie, bestaande uit het zwembad, sporthallen en gezamenlijke ruimtes, op het sportpark. In 2019 moet een haalbaarheidsonderzoek aantonen hoe de multifunctionele accommodatie er uit komt te zien, wie hierin gaan participeren, wat een geschikte locatie is en welk financieel plaatje erbij hoort.

‘Verhogen kostendekkendheid sport’
In samenwerking met het sportplatform is gezocht naar mogelijkheden om de kostendekkendheid van sport te verhogen. Zoals ook al aangeven in de Berap hebben de onderzoeken tot nu toe nog niet het gewenste resultaat opgeleverd. Er lopen nog verkenningen over privatisering van accommodaties. Of dit zal leiden tot overeenstemming is op dit moment nog niet bekend.

Sportvisie
De sport- en beweegvisie 2018—2021 is vastgesteld. Daarnaast is gestart met de uitvoering van de sportvisie, er hebben gesprekken plaatsgevonden met diverse partijen, er is aangesloten bij de regionale sportvisie en als Twenterand zijn we één van de pilot gemeenten binnen het project Loopland Overijssel. In samenwerking met het Noordik wordt het project IRun2BeFit uitgevoerd. Een project met specifiek aandacht op wandelen en lopen en de gezondheidswinst die daar mee te halen is.

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen / Verplichte indicatoren	2018	2017	2016	2015	Bron
75% van de inwoners sport en beweegt					
Beweegt voldoende	-	-	60,7%	-	Waarstaatjegemeente.nl
Niet sporters	-	-	51,2 %	-	Waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost

Overzicht 3.2 baten en lasten Aantrekkelijke gemeente

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom cultuur				
Lasten	1.994.634	2.203.492	1.746.353	33.311
Baten	-555.355	-462.656	-357.656	0
Saldo van baten en lasten	1.439.279	1.740.836	1.388.697	33.311
Doelenboom economie en toerisme				
Lasten	1.131.626	1.225.345	1.295.225	20.000
Baten	-59.876	-33.682	-33.682	-20.000
Saldo van baten en lasten	1.071.750	1.191.663	1.261.543	0
Doelenboom sport				
Lasten	2.666.134	3.986.815	2.772.118	183.532
Baten	-312.967	-301.447	-301.447	0
Saldo van baten en lasten	2.353.167	3.685.368	2.470.671	183.532
Totaal programma lasten	5.792.395	7.415.652	5.813.696	236.844
Totaal programma baten	-928.198	-797.785	-692.785	-20.000
Totaal saldo van baten en lasten	**4.864.196**	**6.617.868**	**5.120.911**	**216.844**
Mutaties reserves programma	-546.640	-2.010.823	-615.248	-715.880
Geraamd resultaat	**4.317.556**	**4.607.045**	**4.505.663**	**-499.037**

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op programma 2 is € 1.753.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

- In 2018 is niet het gehele geraamde bedrag voor 'werkbudget economie' uitgegeven, waardoor sprake is van een onderschrijding van bijna € 108.000. De oorzaak hiervan is dat er gelden voor het ondernemersfonds in dit budget zitten (€ 100.000). Hiervan is slechts een deel uitgegeven (€ 25.000) en de overige uitgaven vinden plaats in 2019 en zorgen dan waarschijnlijk voor een overschrijding op dit budget.
- Het geraamde bedrag van € 25.000 voor Agenda van Twente projecten is in 2018 niet gebruikt en zorgt voor een voordeel op dit programma.
- In 2018 is meer grond in erfpacht uitgegeven. Dit zorgt voor een extra inkomst van ruim € 11.000
- De entreeopbrengsten van de zwembaden zijn € 14.000 hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door het mooie weer in 2018 en meer gasten bij zwembad de Zandstuve.
- Er is minder onderhoud uitgevoerd aan de zwembaden dan bij de begroting vanuit is gegaan. Hierdoor is de post meerjarig onderhoud op zwembaden onderschreden met bijna € 215.000. Aangezien de kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt door een bijdrage uit de reserve onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken, is de onttrekking uit deze reserve eveneens lager.
- Het geraamde bedrag € 1.043.412 voor meerjarig onderhoud zwembaden is niet besteed in afwachting van de uitkomsten van het 'onderzoek (toekomst) zwembaden'. De onttrekking uit de reserve onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken is hierdoor eveneens lager.
- Het bedrag van € 50.000 dat in 2018 is geraamd voor het verhogen van de kostendekkendheid van sport, is niet gehaald.
- De kosten voor het meerjarig onderhoud aan de diverse sportparken in de gemeente zijn in 2018 onderschreden met € 40.500. Deze kosten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken, waardoor deze bijdrage eveneens lager is dan geraamd.
- Er is in 2018 minder onderhoud uitgevoerd aan musea, dorpshuizen en historische gebouwen en monumenten dan bij de begroting vanuit is gegaan. Hierdoor is het budget voor meerjarig onderhoud van deze panden met bijna € 263.000 onderschreden. Aangezien deze kosten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken, is deze bijdrage eveneens lager dan geraamd.
- In 2018 heeft de gemeente het pand aan de Marijkestraat verkocht voor € 170.000. Dit is € 70.000 meer dan geraamd. Bij bestemming van het rekeningsaldo wordt voorgesteld dit bedrag beschikbaar te stellen als extra bijdrage aan het Kulturhus de Klaampe.
- De kosten in verband met het onderzoek (toekomst) zwembaden bedragen in 2018 bijna € 69.000 en waren niet geraamd. Hierdoor levert dit een nadeel op bij dit programma. Aangezien de kosten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken, zorgt dit voor een voordeel bij de resultaatbestemming.
- De kosten voor meerjarig onderhoud aan de diverse sporthallen in de gemeente zijn in 2018 onderschreden met €79.000. Aangezien de kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt door een bijdrage uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', is de onttrekking uit deze reserve eveneens lager.

Onderstaande posten zijn in 2018 onderschreden, omdat de kosten pas in 2019 gemaakt worden. Deze posten worden hier apart benoemd, aangezien de budgetten niet overgeheveld worden naar 2019, waardoor dit tot een overschrijding zou kunnen leiden in 2019. Als verklaring kan dan verwezen worden naar dit jaarverslag.

Werkbudget economie	€ 107.894

3.2 Aantrekkelijke gemeente

Programma

Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid

3.3 Programma Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid

Programmasturing en doelenbomen

In het programma Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid wordt gewerkt aan de sociale opgaven met vooralsnog drie werkprogramma's:

1 Versterken eigen kracht
2 Passende en adequate zorg en ondersteuning
3 Opgroeien

De doelenbomen zijn nog niet aangepast naar de werkprogramma's. De integraliteit staat daarbij voorop. De vijf doelenbomen zijn:

– Sociale Zaken
– Maatschappelijke ondersteuning
– Gezondheidszorg
– Onderwijs
– Jeugd

Beoogd maatschappelijk effect

De beoogd maatschappelijke effecten binnen dit programma zijn:

A. Participerende en financieel zelfredzame inwoners
B. Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam
C. Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond
D. Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam
E. Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doelenbomen

Binnen dit programma zijn de volgende doelenbomen opgenomen:

1. Sociale Zaken
2. Maatschappelijke ondersteuning
3. Gezondheidszorg
4. Onderwijs
5. Jeugd

Per programma/doelenboom worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Beoogd maatschappelijk effect

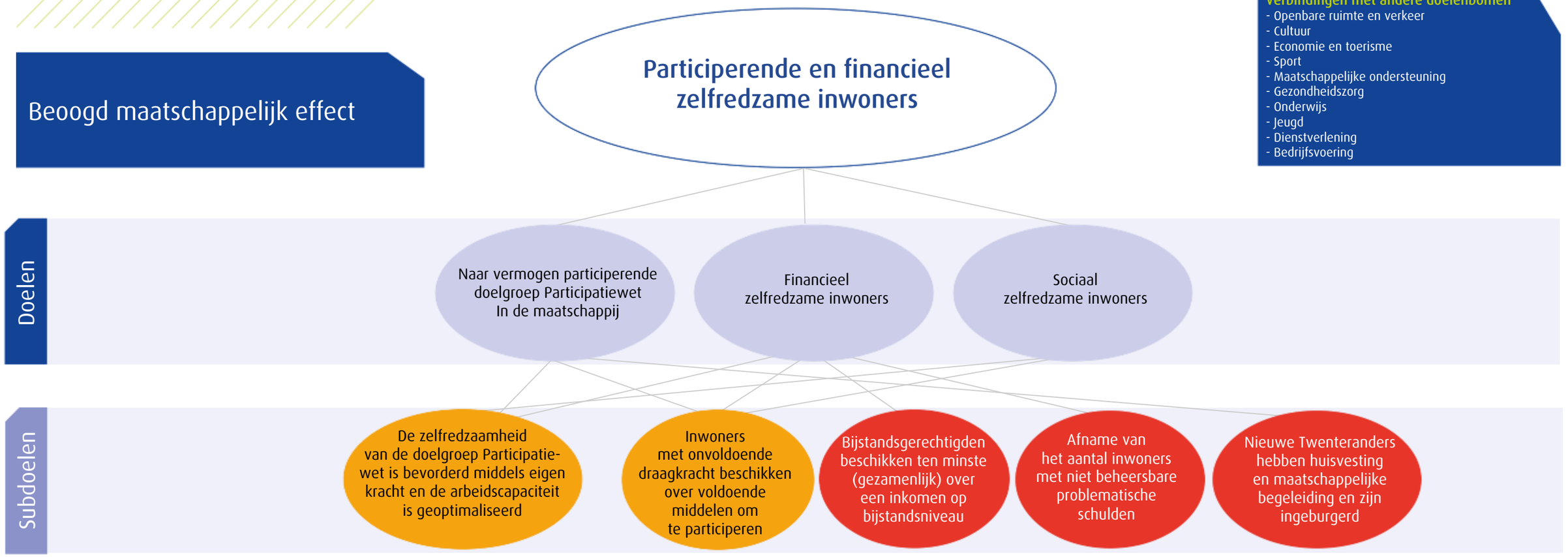

Wat wilden we bereiken

Doelen

‘Naar vermogen participerende doelgroep participatiewet in de maatschappij’

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De integrale nota sociaal domein, het Twenterand Economisch Stimuleringsplan (TES) en de ‘Twentse belofte’ (zie doelenboom Onderwijs) zijn ondersteunend aan de ambitie en doelen van de gemeente Twenterand. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uit gegaan van de eigen kracht van de mens.

‘Financieel zelfredzame inwoners’

Het college heeft onder andere als opdracht om bijstand te verlenen aan personen die in zodanige omstandigheden verkeren of dreigen te geraken dat zij niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien. Op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening kunnen mensen een beroep doen op ondersteuning van de gemeente om het hoofd te bieden aan schuldensituaties waar ze zelf niet meer uitkomen. Schuldpreventie en vroegsignalering maken hier onderdeel van uit. Daarnaast is er het minimabeleid van de gemeente Twenterand. Minimabeleid heeft als doel er voor te zorgen dat alle inwoners van de gemeente (financieel) kunnen meedoen in de samenleving. Sociale uitsluiting en beperkingen van de participatie en zelfredzaamheid moeten voorkomen worden. De insteek van het minimabeleid is echter dat het ondersteunend is. De hoogste vorm van participatie is immers werk.

‘Sociaal zelfredzame inwoners’

Het doel is dat mensen - waar nodig - geholpen en ondersteund worden om zo snel mogelijk op eigen benen te staan, terug te veren, werk te zoeken en te vinden en dat er geen mensen door het vangnet heen glijden. Kinderen moeten zich kunnen ontplooien, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

'De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd'
De groeiende economie zorgt er mede voor dat de werkloosheid daalt. In Twenterand is de werkloosheid tot 4% afgenomen. Ook het aantal bijstandsuitkeringen daalt voorzichtig. Een sterke daling is niet geheel te verwachten aangezien de kwetsbare doelgroep wat recht heeft op een uitkering met de invoering van de participatiewet is vergroot (Wsw op slot en Wajong alleen nog bij volledige arbeidsongeschiktheid).
De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen maar niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te bieden er zijn nog (te) veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie.
De uitstroomresultaten van bijstand naar werk zijn goed. De totale uitstroom in 2018 is 208 personen dit zijn 189 uitkeringen.

Extend
Eind 2018 hebben Extend (onderdeel van SOWECO NV) en de gemeente Twenterand een overeenkomst ondertekend. Beide partijen gaan nog intensiever samenwerken bij de uitvoering van de Participatiewet. De gemeente en Extend hebben afspraken gemaakt hoe ze inwoners van Twenterand gaan helpen die op zoek zijn naar een baan. De gemeente heeft hierbij de leiding en Extend voert uit. De overeenkomst is voor één jaar maar kan daarna worden verlengd.

Bij de aanpak is er speciale aandacht voor duurzame uitstroom. Dat houdt in dat inwoners zonder werk voor langere tijd ergens aan de slag kunnen. De gemeente wil graag dat iedere inwoner zo veel mogelijk gemotiveerd wordt om een baan te vinden. De gemeente en Extend zijn zich ervan bewust dat de stap naar betaald werk voor sommige mensen erg groot is. Daardoor kan het lang duren voordat een inwoner die stap kan nemen. In de nieuwe samenwerking wordt per persoon gekeken wat er hiervoor nodig is. Maatwerk dus. De opdracht die aan Extend is verstrekt ter uitvoering van de zoekrichting renderende en vitale netwerken moet vanaf 2019 een besparing op de uitkeringslasten van € 150.000 opleveren.

Maatwerk
Wanneer het inwoners niet lukt om zelf werk te vinden treedt de gemeente faciliterend op door middel van integrale dienstverlening. Dit is ook in 2018 gebeurd. De gemeente levert maatwerk (waaronder Startpunt, ons eigen leerwerkbedrijf). Er wordt gekeken naar de mogelijkheden van de werkzoekende, hierbij is en wordt nauw samengewerkt met ondernemers. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van scholing, vrijwilligerswerk/tegenprestatie hiermee werken we samen met partijen zoals het informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand waar bijvoorbeeld de sportverenigingen hun vrijwilligersvraag neerleggen.

Voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en waarbij het niet mogelijk is dat er een traject richting arbeid wordt ingezet vanwege bijvoorbeeld medische en/of psychische beperkingen, alcohol en/of drugsprobleem, wordt de ondersteuning integraal opgepakt in samenwerking met Wmo / Jeugd. Op personen die bewust het re-integratietraject traineren wordt gehandhaafd. Door alert te zijn op fraudesignalen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat mensen frauderen en onterecht een beroep doen op een uitkering. In het kalenderjaar 2018 zijn 9 maatregelen opgelegd en 10 boetes. Deze aantallen zijn in lijn met het kalenderjaar 2017 (14 maatregelen/5 boetes).

Beschut werk
Beschut werk is bedoeld voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Mensen die alleen kunnen werken in een ''beschutte'' omgeving, onder aangepaste omstandigheden. Zij hebben meer begeleiding en aanpassing van hun werkplek nodig dan van een reguliere werkgever is te verwachten. De wettelijke taakstelling voor het jaar 2018 is voor de gemeente Twenterand gesteld op 8 beschutte werkplekken. In 2018 zijn 8 beschutte werkplekken gerealiseerd. De gemeente ligt hiermee op koers t.a.v. de realisatie van beschutte werkplekken.

Sociaal ondernemen
Onze gemeente hanteert het SROI-beleid (Social Return on Investment) van de 14 Twentse gemeenten. Onderdeel van dit beleid is, het uitgangspunt om als gemeente aantoonbaar het goede voorbeeld te geven als sociaal werkgever. De Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO)-certificering is een manier om te laten zien wat de sociale bijdrage is van een werkgever. De sociale bijdrage van de gemeente Twenterand is gemeten. Dit heeft geresulteerd in een PSO certificering op de hoogst haalbare trede.
In totaal zijn er regionaal in het kader van SROI over de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2018 649 kandidaten geplaatst op een (leerwerk)baan. De gemeente Twenterand heeft meer dan de oplegde SROI waarde gerealiseerd. Met name op dit snijvlak wordt de samenwerking met EZ verder doorontwikkeld. Zo is het Experiment 20 eind 2018 ontwikkeld waarbij een samenwerking met lokale ondernemers is opgestart. Dit om een netwerk te creëren op het gebied van sociaal ondernemen en waarbij de gemeente wordt versterkt om de doelgroep richting duurzame arbeid te begeleiden. Daarnaast was het thema eind 2018 voor de dag van de ondernemer Sociaal Ondernemen.

Werkplein
Werkplein Twente, een samenwerking van 14 Twentse gemeenten en UWV, bouwt aan een sterk merk. Werkgevers en Werkplein Twente werken met publieke en private partijen samen aan een sterke economie en arbeidsmarkt in Twente met kansen voor iedereen. Een uitwerking van het meerjarenplan "Formule voor verbinding: Samen voor een werkende arbeidsmarkt" zijn het in 2018 (tijdelijk) aanstellen van 12 regionale arbeidsmarktcoaches die met name ingezet worden op de mismatch van vraag en aanbod. Ook is er nauw samengewerkt tijdens de week van de logistiek en maakt de gemeente Twenterand veelvuldig gebruik van de regionale initiatieven.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

‘Inwoners met onvoldoende draagkracht beschikken over voldoende middelen om te participeren’
Om er aan bij te dragen dat inwoners voldoende middelen hebben om te kunnen participeren in de samenleving is er o.a. het minimabeleid van de gemeente Twenterand. Er is ingezet op specifieke voorlichting en gerichtere communicatie om de doelgroep nog beter te kunnen bereiken. Daarnaast ontvangen verschillende particuliere initiatieven, als Stichting Manna en Stichting BOOT, een financiële bijdrage voor hun activiteiten.

‘Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau’
Sinds de invoering van de Participatiewet zijn voor iedereen dezelfde rechten en plichten gaan gelden. Er wordt actief gekeken naar wat iemand wel kan om eigen inkomen te verwerven, lukt niet dit dan ontvangt iemand een Participatiewetuitkering, IOAW of IOAZ. Waar mogelijk en gewenst wordt intensief samengewerkt met jeugd en Wmo om zoveel mogelijk maatwerk te kunnen bieden.

‘Afname van het aantal inwoners met niet beheersbare problematische schulden’
In 2018 is het aantal Twenteranders in vergelijking met 2017 met problematische schulden licht gestegen. Dit kunnen we constateren op basis van de gegevens van de landelijke koepel van Schuldhulpmaatjes. Op dit moment staat Twenterand op plek 192 van de 380 gemeenten. In het tweede kwartaal van 2018 was dit nog plek 185. Wel zien we een lichte afname van Stadsbankproducten.

Daarnaast continueert de gemeente Twenterand de zogeheten “wanbetalersregeling”. Deze pilot heeft als doel, om het aantal Twenteranders met een bijstandsuitkering en een flinke achterstand in het betalen van de zorgpremie bij Menzis, sterk te verminderen. Aan deze pilot doen nu 27 inwoners mee, waardoor ze per direct kunnen werken aan een schuldvrije toekomst. Bovendien wordt gelijktijdig zorgmijding voorkomen. In 2019 gaan we bezig met het plan brede schuldenaanpak dat voortkomt uit de integrale beleidsnota.

‘Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd’
De gemeente Twenterand heeft in het kalenderjaar 2018 50 nieuwe Twenteranders gehuisvest. Daarmee is de jaartaakstelling gehaald, maar de volledige achterstand (14) net niet ingehaald. Dit vanwege onvoldoende koppelingen vanuit het COA.

In samenwerking met Vluchtelingenwerk Oost Nederland en Mijande zijn wij er in geslaagd om ook deze nieuwe Twenteranders gespreid te huisvesten in alle vier grote kernen. In 2018 is daarnaast hard gewerkt aan:
1. De uitvoering van het participatieverklaringstraject in de gemeente Twenterand. In 2018 hebben er twee participatieverklaringstrajecten plaatsgevonden. Deze worden uitgevoerd door Vluchtelingenwerk Oost Nederland en bestaat uit een workshop over de kernwaarden gelijkwaardigheid, vrijheid, solidariteit en participatie.
2. De continuering van het project versnelling inburgeringstrajecten van nieuwe Twenteranders . Dit project beoogt door het geven van extra taallessen naast de inburgering het taalniveau van nieuwe Twenteranders te verhogen. De extra taallessen zijn door het ROC en Enoch Educatie gegeven. De resultaten wijzen uit dat bij vrijwel alle nieuwe Twenteranders het taalniveau sterk is gestegen en dat de extra taallessen een belangrijk re-integratie instrument zijn.

<u>Succesvolle re-integratie van nieuwe Twenteranders</u>
Globaal zijn over 2018 van de 113 nieuwe Twenteranders ongeveer 25 personen volledig uitgestroomd (werk/scholing of omdat de partner werk heeft gevonden). Daarnaast zijn ook ongeveer 10 nieuwe Twenteranders gedeeltelijk uitgestroomd naar werk. Ter bevordering van de integratie en re-integratie van nieuwe Twenteranders en andere uitkeringsgerechtigden hebben we de volgende re-integratie instrumenten gebruikt:

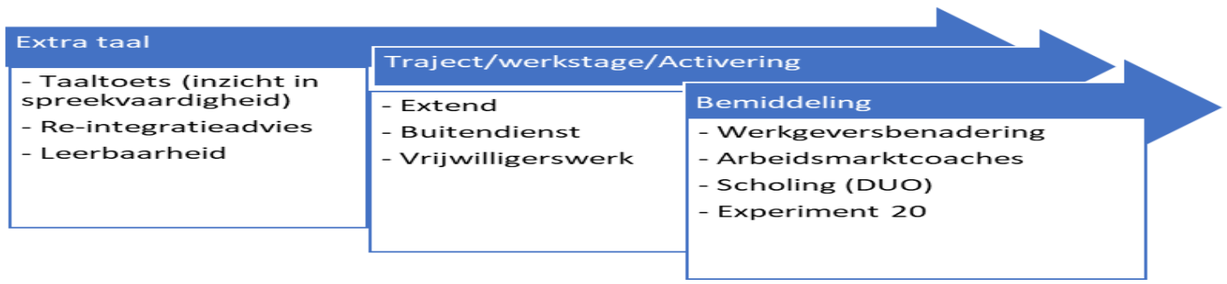

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen	2018	2017	2016	2015	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden					
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	462	511(01-7)	489 (31/5)	469	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	25	36(01/07)	38 (31/5)	36	CIV
Aantal activeringstrajecten	366	490	434 (31/5)	380	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	267	285 (01-07)	295	306	-
Aantal reguliere vergunninghouders	50	65(31-12)	40 (31/5)	58	-
Financieel zelfredzame inwoners					
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	471	275(01-07)	169 (31/5)	305	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk	76	62	26 (31/5)	59	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag	307	257	128 (31/5)	192	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studie-toeslag	11	2 (01-07)	2 (31/5)	0	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners					
Aantal personen die beroep doen op de Mee-doenregeling	330	400	147 (31/5)	261	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	147	105	56	30	extern
Beschut werk	8	5	-	-	-
Aantal kinderen schoolpakket	97	60	-	-	Interne systemen

Verplichte indicatoren	2018	2017	2016	2015	Bron
Personen met een bijstandsuitkering (per 1000 inwoners)	24,8	27,1	26	24,8	Waarstaatjege-meente.nl
Personen met een lopend reintegratietraject (15-65 jr. per 1000 inw.)	13,2	26,7	13,1	11,2	Waarstaatjege-meente.nl

Beoogd maatschappelijk effect

Wat wilden we bereiken

Doelen

‘Inwoners wonen langer zelfstandig thuis’
Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

‘Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte (kanteling)’
Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. De kanteling is onze nieuwe werkwijze binnen de Wmo. Er wordt niet meer zoals voorheen gedacht in voorzieningen als oplossing, maar de aandacht is veel meer gericht op de inwoner (en zijn of haar probleem). Hierdoor kan meer maatwerk worden geboden.

‘Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst’
We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. De principes van de kanteling staan hierbij centraal: mensen worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

‘Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend’

Verordening en beleidsregels

In 2018 is het landelijk Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 aangepast. De wijziging betrof de het abonnementstarief voor de Wmo. De VNG heeft de modelverordening maatschappelijke ondersteuning aangepast op basis van deze wijziging. Deze wijziging is overgenomen in de verordening van de gemeente Twenterand. Daarnaast was het noodzakelijk om de verordening aan te passen vanwege het Twents Model. De nieuwe verordening is in december 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarnaast heeft het college in december 2018 de beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2019 vastgesteld waarin ook het abonnementstarief en de wijzigingen met betrekking tot het Twents model inkoop zijn opgenomen. Tot slot is het besluit maatschappelijke ondersteuning 2019 door het college vastgesteld.

Huishoudelijke ondersteuning

Per 1 januari 2018 zijn we overgegaan op het nieuwe beleidskader huishoudelijke ondersteuning. Dit naar aanleiding van een rechterlijke uitspraak waarin werd aangegeven dat het beleid gebaseerd moet zijn op een objectief en onafhankelijk normenkader. In 2017 zijn alle cliënten huishoudelijke ondersteuning daarom geherindiceerd. Hierop zijn bezwaren ingediend. De bezwaren zijn geanalyseerd en we nemen de verbeterpunten mee voor een volgend herindicatieproces.
Per mei 2018 is de regeling PGB-alfa gestopt. De grondslag voor dit besluit lag bij het feit dat veruit onze grootste PGB-alfa bemiddelaar besloot te stoppen met het faciliteren van de PGB-alfa regeling. Met medewerking van de bemiddelingsbureaus zijn de cliënten omgezet naar ZIN of PGB, waarbij zogenoemd koppel-behoud voor alle partijen in het oog is gehouden.
Met ingang van 1 april 2018 is er een nieuwe cao VVT van toepassing, waar de huishoudelijke ondersteuning (HO) onderdeel van is. Op grond van de AMvB reële kostprijs zijn we als gemeente verplicht de eerder overeengekomen tarieven met de financiële consequenties van de nieuwe cao in overeenstemming te brengen. Concreet betekende dit dat we de aanbieders met terugwerkende kracht gecompenseerd hebben voor de loonontwikkelingen in 2018 met 3,25% en dat de tarieven HO met ingang van 1 januari 2019 worden aangepast.

‘Algemene maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend’

Vervoer

Ten gevolge van verdere uitwerking van de Twentse Visie op vervoer; waar ook het taxivervoer voor de doelgroep met en Wmo indicatie onder valt, is vanaf 1 januari 2018 het structureel maatwerkvervoer (vervoer naar de dagbestedingslocaties) geïmplementeerd. Taxibedrijf Witteveen is de hoofdaannemer voor dit vervoer; in onderaannemerschap voert taxi Baan grotendeels het vervoer uit, samen met lokale aannemers Sickman, Schepers en B. Janssen.
Het incidenteel maatwerkvervoer “de regiotaxi” was reeds per 01-07-17 geïmplementeerd. Overigens, ook het leerlingenvervoer valt onder dit contract (doelenboom Onderwijs) Dit is sinds 1 augustus 2018 geïmplementeerd.
De invoering is richting onze inwoners over het algemeen goed verlopen: er is rust op het dossier en er zijn nauwelijks klachten. Financieel-administratief zijn er wel zorgen. In de Berap en de meerjarenbegroting zijn daarom ook extra middelen opgenomen.

Zoekrichting sociaal

Met de kadernota 2018 en begroting 2019 is ook de zoekrichting sociaal Domein vastgesteld. Een vijftal maatregelen is toen ingezet variërend van kern-gericht werken, verwijsprocesseninterventies, handhaving optimaliseren, besparingen via de huishoudelijke hulp toelage en besparing in de bedrijfsvoering (zie pagina 58 in de Kadernota 2018). Deze laatste maatregel is al verwerkt en in 2018 is de zoekrichting sociaal ter grootte van € 250.000 voor 2018 en € 500.000 voor daarna, gerealiseerd. Via het verminderen en afschaffen van de HHT-regeling (huishoudelijke hulp toelage) en onderuitputting in onze begroting worden deze bedragen structureel gerealiseerd. Ondertussen is in 2018 volop doorgewerkt om meer besparingen te realiseren, ook op de eerstgenoemde maatregelen, waarbij de maatregel interventie verwijs-processen jeugdhulp, d.w.z. ‘het meekijken’ bij de inzet van hulp buiten de gemeentelijke toegang om door wettelijke verwijzers (huisartsen en gedwongen kader, bijv. jeugdbescherming) nu volop loopt en bijdraagt. Meevaller in 2018 dat succesvol een beroep is gedaan op de zgn. stroppenpot (fonds tekortgemeenten) voor ca. 3,3 miljoen. Voorgesteld wordt deze middelen te storten in de reserve Sociaal Domein. Kanttekening is dat dit incidentele middelen betreft en er structurele oplossingen worden gevraagd. Met onze regio en in VNG verband is en wordt hier hard voor gestreden.

Ontwikkelprogramma transformatie

In het ontwikkelprogramma Transformatie wordt er gewerkt binnen drie deelprogramma’s. Elk deelprogramma heeft een eigen thema. Hieronder de resultaten in hoofdlijnen voor 2018:

Deelprogramma 1: Regie en sturen op eigen kracht

2018 was voor de kernteams een jaar van doorontwikkeling en versteviging van de bestaande structuur. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt en gekeken hoe we de kernteams verder kunnen door ontwikkelen. Daarnaast is er gewerkt aan het verbeteren van het toegangsproces voor aanvragen Wmo en Jeugd. Verder is het traject scholing voor consulenten en professionals in 2018 doorgelopen. Ook is er binnen de gemeente Twenterand een werkgroep die zich bezig houdt met inwonersinitiatieven in de breedste zin van het woord. In 2018 is de werkgroep bezig geweest met het formuleren van een aangepast plan, welke past bij de huidige organisatie.

Deelprogramma 2: Heroriëntatie en herstructurering voorliggend veld

De kerngroep heroriëntatie en herstructureren voorliggend veld is in 2018 een aantal keer bij elkaar gekomen en heeft inhoudelijk gepraat over een aantal thema’s. Ook is er samengewerkt met de kerngroep uitstroombevordering. Verder is er in 2018 uitvoering gegeven aan het ‘innovatiefonds sociaal domein’. Er is veel inzet nodig in de samenleving om samen de grote inhoudelijke en financiële opgave in het sociaal domein aan te gaan. Daarvoor zijn we als gemeente op zoek naar vernieuwende en creatieve ideeën op sociaal gebied. Om dit te stimuleren en mogelijk te maken wordt in 2018 en 2019 het ‘Innovatiefonds sociaal domein’ uitgevoerd. Er is voor beide jaren € 75.000 beschikbaar voor kansrijke initiatieven. In 2018 zijn er twee aanvraagrondes geweest. Daarnaast is er in 2018 een werkgroep met partners uit het veld gestart om te kijken hoe we de nadelige gevolgen van echtscheidingen kunnen verminderen. In 2019 wordt de aanpak uitgewerkt en wordt gekeken wat een scheidingsloket (zoals genoemd in het coalitieakkoord) hierin kan betekenen. De exacte vormgeving is mede afhankelijk van de lokale analyse. Als laatste zijn er in 2018 een aantal netwerkbijeenkomsten (o.a. WeConnect) met een inhoudelijk thema waar kennis en kunde met elkaar worden gedeeld georganiseerd.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

Ontwikkelprogramma transformatie (vervolg)

Deelprogramma 3: Uitstroombevordering

In 2018 hebben we ons ingezet op de doorontwikkeling Pilot 18-/18+. Er zijn opbrengsten opgehaald welke in 2019 in samenwerking met onze partners tot uitvoering worden gebracht om te voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen in de overgang van 18– naar 18+. Daarnaast is in 2018 de kerngroep uitstroombevordering een aantal keer bij elkaar gekomen. De kerngroep is in subgroepen uiteen gegaan om een aanpak op een aantal thema's op te zetten. Ook is er een samenwerking geweest met de kerngroep heroriëntatie en herstructurering voorliggend veld. Hieruit is een jaarplanning met bijeenkomsten gekomen die moeten bijdragen aan een betere samenwerking van voorliggende en geïndiceerde zorgverleners die bijdragen aan uitstroombevordering. Vooralsnog is er besloten om tijdelijk te stoppen met de kerngroep uitstroombevordering.

Integrale Beleidsnota Sociaal Domein 2019-2022

In 2018 is de nieuwe Integrale Beleidsnota Sociaal Domein door de Raad vastgesteld. Voor het eerst staan de aparte plannen van jeugdhulp, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), participatie/sociale zaken en de verbinding met onderwijs samen in één plan. Deze nieuwe nota vervangt 7 bestaande plannen, voegt onderwijs toe en linkt met overig beleid. De kern van de inhoud van het plan is dat de gemeente Twenterand wil dat al haar inwoners kunnen meedoen in de samenleving, zich kunnen redden en kunnen ontwikkelen. Mensen die dit niet op eigen kracht kunnen, helpen we om de ondersteuning te krijgen die ze nodig hebben. Kenmerken van de nota zijn de integrale aanpak, ontschotten tussen terreinen, datagedreven werken, interactieve aanpak (o.a. zijn er bijeenkomsten geweest, zijn platforms en adviesraden benut, is er een bus , het centraal stellen van opgaven/vraagstukken en de buitenwereld in plaats van wetten en het stuk biedt ruimte en innovatie in de uitvoering van de nota. Dit plan is het kader voor de komende vier jaar en is een voorbeeld van onze nieuwe werkwijze om de grote opgaven in het sociaal domein het hoofd te gaan bieden.

Monitoring

Monitoring

Beleidsdoelen	2018	2017	2016	2015	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend					
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	2756	2680	2404	n.v.t.	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend					
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	682	649	645	588	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	203*	455	413	279	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	400	322	270	291	Avedan
Aantal ondersteunde cliënten	313	210	210	193	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1408	1475	1849 (1/6)	875 (31/12)	Menzis

Verplichte indicatoren	2018	2017	2016	2015	Bron
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 1000 inwoners)	75**	82**	85	75	Waarstaatjegemeente.nl/ interne systemen**

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

Beoogd maatschappelijk effect

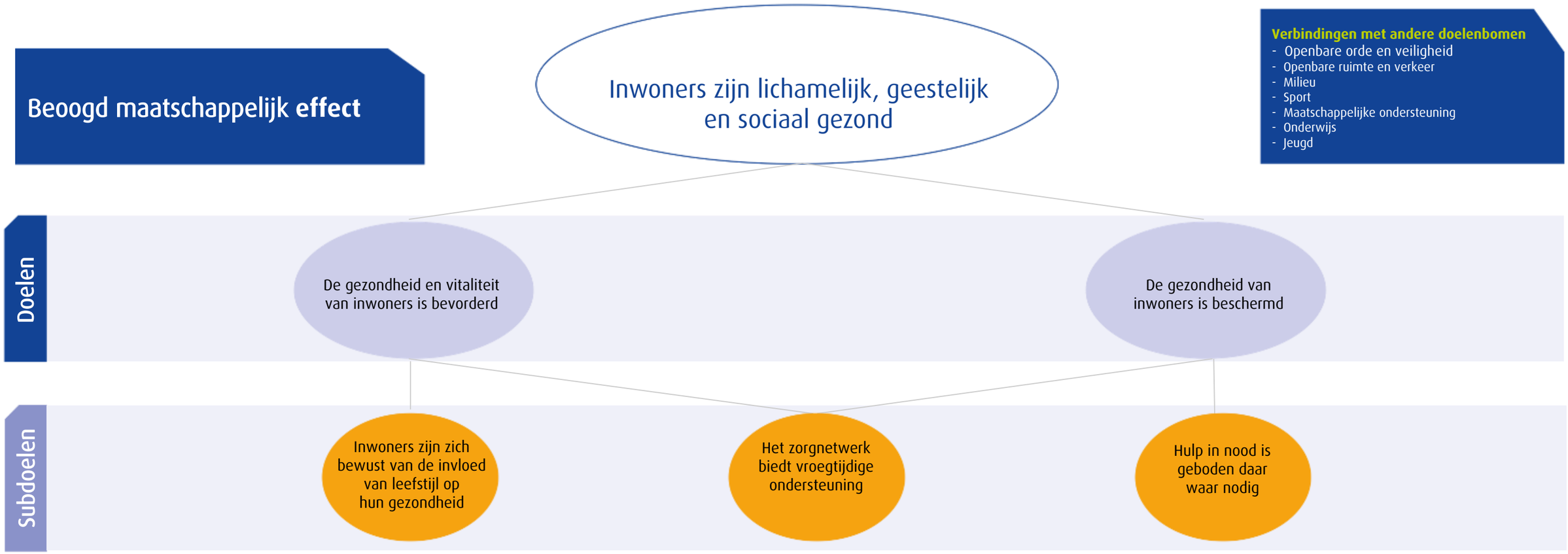

Wat wilden we bereiken

'De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd'
Volgens het nieuwe concept voor positieve gezondheid, is gezondheid "het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat, ook in relatie tot de veranderingen in het sociaal domein, haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderden en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leven aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

'De gezondheid van inwoners is beschermd'
Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.